

Lovec

glasilo Lovske zveze Slovenije

Julij 1970 **4**

Poštnina plačana v gotovini

MALI OGLASI

Prodajam 3 leta staro psičko kratkodlako istrijanko, s prav dobro oceno in preizkušnjo, šolano za lov na kune. Leopold Nagode, Novi svet 26, p. Hotedršica.

Prodajam leto starega brak-jazbečarja, črnega. Albin Praprotnik, Jesenice, C. br. Stražišar 51.

Prodajam boroveljsko bokarico 7 × 65 R — 12 × 70, z daljnogledom Zeiss 4 × 32. Anton Rački, Hrv. Kuželj št. 19, Gorski kotar.

Prodajam 3 leta staro psičko terierko in 8 mes. starega psa terierja. Smrekar, Ljubljana, Bohinčeva 15.

Prodajam 6 mladičev — nemških žimavcev, 4 pse in 2 psički. Janez Juvančič, Ljubljana, Zavetiška 4 (Vič).

Uradne ure uredništva »Lovca« (članki, dopisi, slike ipd.) vsak delavnik, razen četrta in sobote, od 9. do 11. ure, v sredah pa tudi popoldne od 15. do 17. ure.

Uradne ure uprave »Lovca« (naročanje in pošiljanje revije, spremembe naslovov ipd.) vsak delavnik, razen sobote, od 7. do 14. ure.
Telefonski številki uredništva in uprave: 21-245 in 21-819.

OBVESTILO

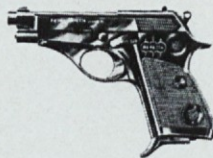
Starostne jubileje članov objavljamo le za 50, 60, 70, 75, 80, 85 itd. letnico, njihove slike pa le za 70 ali več let stare, izjemno tudi za 50 in 60-letne, če so s svojim delom za lovstvo zaslužni v širšem pomenu.

Osmrtnico objavimo za vsakega umrlega člana, njegovo sliko pa le, če je bil 70 ali več let star, izjemno tudi za mlajšega v širšem pomenu zaslužnega lovca.

V poročilih navedite tudi datum jubileja oziroma smrti!

Osmrtnice in čestitke objavljamo le, če so dopisi žigosani in podpisani od lov. organizacije.

Uredništvo

TRGOVINA LOVSKEGA OROŽJA

GIANNELLA

TRST

Via C. Battisti 8 (blizu Stande)

Via B. Cellini 2 (blizu železniške postaje)

Velika izbira artiklov za lov, ribolov, podvodni šport in podobno.

Orožje znamk Beretta, Franchi, Breda in Zanardini

Lovske družine,
ustanavljajte v svojih vrstah

enote varstva narave, Gorsko stražo!

Navodila so v »Lovcu« št. 3/1970, stran 69.

Znake in izkaznice naročajte neposredno pri LZS.
Cena za oboje 5 din.

HOTEL SLON

LJUBLJANA, TITOVA 10

Telefon: 24-601/607
24-616/619

Telex: 31254 YU SLON

Telegram: SLON LJUBLJANA

Hotel A kategorije z modernim komfortom v strogem centru mesta. Klasična restavracija s prvorazredno mednarodno kuhinjo. Narodna restavracija »Klet Slon« s tipično dekoracijo, s slovenskimi in jugoslovanskimi specialitetami. Nočni bar z mednarodnim artističnim programom. Kavarna z godbo, odlična slaščičarna, senčnat vrt. Bistró Slon z delikateso, ekspresom in snack barom. Trgovina s spominki. Lepo urejeni klubski prostori in banketna dvorana za konference, sprejeme, slavnostna kosila, cocktail parties in razne prireditve. Menjalnica v hotelu. Sedež Sekcije barmanov Jugoslavije.

casinò ljubljana

● ROULETTE

● CHEMIN DE FER

● BLACK JACK

● TRENTE ET QUARANTE

LOVEC

glasilo Lovske zveze Slovenije

LIII. letnik

št. 4

junij-mali srpan 1970

Foto M. Danegger: Zapljivost, nežnost, bistrost in zvitost.

»Narava ima svoje zakone, ki jih človek ne sme brezobzirno teptati, ker se mu maščuje. Znano in dokazano je, da zatrate »roparice« narava nadomesti s paraziti in bacili, ki med divjadjo še vse drugače gospodarijo kod mesojede vrste. Zato je sodobno lovstvo le tisto, ki zna previdno uravnati razmerja in ki ne govori o zatiranju katerekoli vrste.« — (Iz članka ing. A. Simoniča o IX. mednarodnem lovskem kongresu, v tej številki na strani 114.)

Vsebina

Tine Remškar	Kako naprej razvijati lovsko organizacijo	98
Janez Bokal	Lovski turizem v Sloveniji	99
Drago Predan	Za petindvajsetletnico — družinske kronike	103
Jože Kuntarič	Na divje prašiče lovsko pravično!	105
Dr. Milan Orel	Zajčji problem na Primorskem	106
Jože Janež	Kaj je Mura šepetala ...	109
Olga Mali	Od mrtvega k živemu	111
Tone Svetina	Oblak nad prepadom — IV.	112
Po lovskem svetu:	IX. mednarodni kongres zveze znanstvenih delavcev s področja lovstva v Moskvi — ing. Anton Simonič	114
Lovski oprtnik:	Naseljevanje divjih kuncev v Sloveniji — Tone Černač	117
	In še nekaj o steklini — Janez Plohl	118
Mladi pišejo		120
Lovska organizacija:	Naše trofeje na razstavi v Torinu	121
	Iz LD Kanal — Anton Oseli	122
	Občni zbor LD Plešivica — Anton Kranjc	122
Jubilanti		124
Umrli		124
Lovska kinologija		125
Lovska kuhinja		127
Šaljive		128

»LOVCA« izdaja Lovska zveza Slovenije, Ljubljana, Župančičeva 9. Izdajateljski svet sestavljajo: Rastko Bradaškja, predsednik, Francè Cvenkel, odgovorni urednik, Rado Čenčič, Janez Čop, Vladimir Pleničar, dipl. ing. Mirko Šušteršič, prof. dr. Stane Valentinčič. — Vse gradivo za objavo pošiljajte Uredništvu »Lovca« Ljubljana, Župančičeva 9, poštni predal 505, telefon 21-245 in 21-819. — Rokopisov in fotografij ne vračamo. — Letni prispevek področnih lovskih zvez Lovski zvezi Slovenije, v katerem je vračunana tudi naročnina za »Lovca«, je po članu 37,50 din. Za člane družin, ki niso včlanjene v področne zveze, in za člane družin, katerih področna zveza ni član LZS, je letna naročnina 40 din; za inozemstvo 60 din; posamezna številka 3,50 din. — Cene malim oglašom za člane lov. organizacij, povezanih v LZ in LZS: do 15 besed 3 din, od 15 do 25 besed 4 din, od 25 do 35 besed 5 din; za vse druge dvojna cena. Male oglase je treba plačati hkrati z naročilom. — Ziro račun Lovske zveze Slovenije: 501-8-47/1. — Tiskala in klišee izdelala Tiskarna »Jože Moškrič« v Ljubljani.

Foto ing. M. Cvenkel: V gore se vzpenja poletje

Kako naprej razvijati lovsko organizacijo

Tine Remškar

Že vrsto let smo priče dolgim razpravam o razvoju našega lovstva, tako v predstavniških organih kot med samimi lovci. Nas lovce predvsem vznemirjajo zahteve, da bi delovne organizacije, ki gospodarijo z zemljišči, imele pravico samostojno ustanavljati svoja lovišča. Mnogo kritike slišimo na račun lovcev, da ne nadomestimo škode, ki jo divjad napravi. Dalje, da si je lovišča »prisvojilo« določeno število lovcev in z različnimi ukrepi ne dovolimo vstopa novim ljudem. Seveda je mnogo teh kritik in zahtev upravičenih in mislim, da so te tudi objektivno pogojene. Po mojem gre za to, da je naš družbeno-ekonomski razvoj že prerasel principe, na katerih sloni sedanja lovska zakonodaja, tako v zveznem kot republiškem merilu. Praksa in življenje samo, predvsem pa delo v lovskih organizacijah postavljajo zahtevo, da se v razvoju

lovstva morajo napraviti bistvene spremembe in da je treba celotno lovstvo uskladiti s sedanjim razvojem družbeno-ekonomskega in samoupravnega sistema. Zato se mi zdi, da posamezne spremembe členov zakonov ne bodo dale rezultatov in da bodo problemi ostali. Vsi vemo, da je stanje lovstva in njegove organizacije po naših republikah zelo različno. To je tudi normalno in to je treba v celoti upoštevati. Tudi lovstvo mora rasti skladno s celotnim razvojem posameznega področja. Zato zagovarjamo potrebo, da naj za vso Jugoslavijo veljajo splošni principi, na osnovi katerih se gospodari z divjadjo in temu naj bo prilagojena lovska organizacija. Predvsem vztrajamo, da se načelo, da je divjad družbena lastnina, v praksi izvaja. Gre za to, da se načelno s tem vsi strinjamo. To načelo se pa povsod ne uresničuje in se tudi

pri nas še marsikje krši. Iz tega izhaja, da je treba zagotoviti, da se vse, kar se iz lovišča dobi, lovišču vrne. Ker se ne moremo strinjati z mišljenji in stališči, po katerih naj se divjad enako tretira kot zemlja ali gozd, in ker pravimo, da je divjad družbena lastnina, smatramo, da ima zato družba pravico dodeljevati in ustanavljati lovišča. Smatramo, da naj bi bila predstavnik družbe v primeru lovstva — občinska skupščina. Pogoji za dodelitev lovišča naj bodo za vse enaki. Torej smo za princip: za vse enake pravice in obveznosti.

Mislim, da sta to dva od osnovnih principov, ki bi morala biti urejena za vso državo. Zato je tudi splošni zvezni zakon potreben. Verjetno so še druge norme, ki naj veljajo za vse. Na teh principih naj temelji gospodarjenje z divjadjo. Princip, da je divjad družbena lastnina, zahteva seveda tudi spremembo odnosa družbe do divjadi in tistih, ki jim je poverjena skrb za njegovo gojitev. Sedanji odnos ne ustreza. Družba se po mojem premalo zanima za to bo-

gastvo, ki je last vse družbe — ne samo lovcev. Različnost in specifičnost razvoja lovstva po naših republikah zahteva le splošne principe, ki jih je treba zagotoviti v zveznem zakonu. Spremembe, ki se sedaj zahtevajo, so po mojem načelnih in nepotrebne. Gre za dve zahtevi: Prva je, pravica delovnih organizacij do lovišč. So mar brez te pravice? — Niso. Po sedanjem zakonu občina lahko tudi njim dodeli lovišče. Zakaj torej to pravico prenašati z občine na federacijo? To gotovo ni v skladu z našimi pogledi na vlogo federacije, še manj pa z našim razvojem komunalnega sistema. Druga zahteva, ki se postavlja, je vprašanje plačila škode, ki jo povzroča divjad in kar zadeva lovske organizacije. Priznati moramo, da tako, kot je sedaj urejeno, ni dobro in da so potrebne bistvene spremembe. Tu morajo lovske organizacije izpolnjevati svoje dolžnosti. Zato so gotovo potrebne zakonske in druge spremembe zbiranja sredstev v ta namen. Omenjam le nekatere probleme, ki so se pojavili v zvezi z zahtevami o spremembi zvezne zakonodaje. Seveda je teh problemov, o katerih razpravljajo v Lovski zvezi Jugoslavije in LZ Slovenije, mnogo več.

Kljub vsem tem ugotovitvam ne gre za to, da bi stvari zopet reševali z naglico. Potrebne so temeljite razprave in analize. To velja predvsem za konkretizacijo načel po republikah, kjer so različni pogoji in bodo zato tudi različne rešitve. Ob vseh razpravah v bodočem razvoju lovstva moramo spoštovati dosedanja razvoja, uspehe in delo desetisočev lovcev v preteklosti. Dosedanje delo in organiziranost lovstva sta osnova in temelj nadaljnjega razvoja. Vse dosedanje delo pa je lahko ogroženo, če bomo stagnirali, če ne bomo prilagodili dela in organizacije razvoju na vseh področjih družbenega življenja. To velja posebej za nas v Sloveniji. Nedvomno je,

da je lovstvo v Sloveniji v svojem dolgoletnem delu doseglo visoko stopnjo organiziranosti in gospodarjenja z divjadjo. Spremenjeni družbeni pogoji, hiter razvoj družbenega in gospodarskega samoupravljanja pa zahtevajo prav v interesu lovstva, da našo organizacijo in gospodarjenje prilagodimo sedanjim pogojem. Po mojem nam dela mnogo težav, ker smo do sedaj našo zakonodajo samo izpopolnjevali na določenih načelih, še preden smo začeli graditi našo družbo na principih družbenega samoupravljanja.

V naši zakonodaji ni dovolj elementov gospodarjenja z družbe-

nimi sredstvi ali lastnino na podlagi samoupravljanja. Niso dovolj jasni odnosi družbe do lovstva, lovstva do družbe in odnosi v sami lovski organizaciji. Ko govorim o samoupravljanju v lovstvu, vem, da je to v organizacijah močno razvito. Je pa slabo, da je zaprto v organizacije, in daje včasih vtis, da je premalo poudarjena družbena lastnina divjadi in lovišč. Vzbuja se vtis, da so lovišča »naša«, last družin in podobno.

O problemih bodočega razvoja lovske organizacije v Sloveniji pa drugič.

(Se nadaljuje)

Lovski turizem v Sloveniji

Janez Bokal, predsednik komisije za turizem LZS

Pogoste polemike v lovskih organizacijah o koristnosti oziroma škodljivosti lovskega turizma pa tudi članek Marjana Krajnca »Lovski turizem« v junijski številki Lovca, s katerim se v glavnem strinjam, so razlog, zaradi česar se oglašam. Ni moj namen razglabljeti o vseh problemih, ki se pojavljajo v lovskem turizmu, temveč opozoriti samo na nekatere.

Turizem je dejavnost, ki na različne načine povezuje ljudi raznih dežel z različnimi družbenimi sistemi. Naša dežela vlaga znatna sredstva, da bi bili vse bolj tvorno vključeni v sodobne tokove, da bi bili čim tesneje in vsestransko povezani s svetom, ki nas obdaja. Združeni narodi niso brez razloga videli v turističnem povezovanju ljudstev vsega sveta pomemben faktor v boju za mir, za razumevanje med ljudmi. Iz teh razlogov so leto 1969 proglasili za leto turizma.

V prizadevanja za popolnejši turistični razvoj dežele se vključu-

jemo na svoj način tudi lovci, s tem da v ta namen izkoriščamo možnosti, ki jih dajejo lovišča, zapupana nam od družbe. Pri tem je pomemben tudi ekonomski vidik, saj z lovskim turizmom ustvarjamo precej pomembna devizna sredstva.

Če tako razmišljamo o našem času in prostoru, ni več dvoma, če je lovski turizem koristen ali nekoristen, potreba ali zlo. Gre torej bolj zato, kako lovski turizem izvajati, da bodo cilji doseženi, da bomo dali koristen prispevek vseh splošnim naporom naše družbe.

Za nami je več kot desetletno pionirsko obdobje v razvijanju lovskega turizma pri nas. Prešli smo pot od skromnih začetkov v bivši upravi gojitvenih lovišč in zavodih za gojitev divjadi do vsesplošnega vključevanja lovskih organizacij Slovenije v lovski turizem.

V tem obdobju smo se učili in naučili marsičesa. Mnogokaj bo seveda treba še dograditi, da bo ta dejavnost po vsebini in obliki to,

Lovski turizem v loviščih LD v lov. letu 1968/69 in primerjava z lov. letom 1967/68

(Iz statistike LZS)

Lovske družine po lovskih zvezah	Število lovskih gostov	Število lovskih dni	Dohodek v USA dolarjih	Upljenjena divjad								Upljenjena divjad										Inozemski gostje — državljanstvo						SKUPAJ		
				jelenjad	srnjad	gamsi	me- dvedi	divji prašiči	divji pete- lini	ru- ševci	mu- floni	zajci	fazani	jere- bice	gozdni jerebi	ko- torne	divje race	divje gosi	prepe- lice	golobi	grlice	ko- zice	klju- nači	Itali- jani	Nemci	Av- strijci	Fran- cozi		Švi- carji	drugi
Bela krajina	14	9	265 80	1	2	—	—	2	—	—	—	6	14	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14	—	—	—	—	—	14	
Celje	455	812	19 852,50	—	122	4	—	1	6	2	1	970	1 187	196	—	—	23	—	—	73	265	—	1	382	54	17	—	2	—	455
Gorenjska	226	476	10 097,00	—	73	9	—	—	6	1	1	96	408	189	—	—	2	—	9	—	1237	—	4	173	14	12	2	18	7	226
Gorica	321	1 446	23 740,09	—	150	22	—	1	1	—	—	36	405	97	7	3	4	—	—	18	—	29	116	317	—	1	3	—	—	321
G. Radgona	367	587	18 004,00	—	59	—	—	—	—	—	—	56	2 434	170	—	—	3	—	12	32	93	—	26	356	2	9	—	—	—	376
Idrija	19	29	817,30	—	10	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19	—	—	—	—	—	19
Kočevje	76	144	6 925,62	9	14	—	7	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	23	36	16	—	—	1	76
Koper	464	799	41 404,00	2	80	—	—	3	—	—	—	66	2 703	155	—	65	111	10	—	211	27	108	82	464	—	—	—	—	—	464
Krško	790	1 199	34 766,50	—	102	—	—	—	—	—	—	84	3 811	800	—	—	18	—	11	2	1375	—	—	776	1	6	—	6	1	790
Ljubljana	284	390	15 157,27	—	50	—	—	4	1	—	—	24	1 123	470	—	—	42	—	36	12	1024	21	10	270	10	4	—	—	—	284
Ljutomer	290	375	16 579,00	—	31	—	—	—	—	—	—	58	2 162	29	—	—	—	—	—	94	—	—	—	286	2	1	1	—	—	290
Maribor	769	1 140	44 411,00	—	116	8	—	—	8	—	—	21	4 972	315	—	—	65	—	—	31	—	—	—	706	42	21	—	—	—	769
Notranjska	219	299	4 090,56	2	26	1	1	—	—	—	—	31	—	—	—	—	187	—	16	20	19	39	1	210	7	1	—	1	—	219
Novo mesto	593	383	11 524,29	1	73	—	2	—	—	—	—	34	739	15	1	—	66	—	—	154	385	4	8	557	17	16	—	3	—	593
Postojna	181	1 646	16 045,25	9	95	4	1	5	—	—	—	14	206	206	4	—	74	—	28	117	52	157	70	180	—	1	—	—	—	181
Ptuj	569	751	28 867,57	—	72	—	—	—	—	—	—	11	3 288	238	—	—	2	—	—	336	200	—	6	547	4	2	2	14	—	569
Prekmurje	859	1 162	41 837,75	—	129	—	—	—	—	—	—	19	5 172	1123	—	—	13	—	—	37	66	2	4	847	1	8	—	3	—	859
Zasavje	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Skupaj	6496	11 647	334 385,50	24	1204	51	11	17	22	3	2	10 079	28 624	4003	12	68	610	112	1137	4725	360	328	6127	190	115	8	47	9	6496	
1967/68	5111	9 916	270 788,13	10	1065	76	9	30	17	5	—	7 680	21 098	2388	6	93	646	—	155	563	2663	495	458	4764	134	126	10	64	13	5111

Lovski turizem v gojitvenih loviščih in skupaj v Sloveniji v lov. letu 1968/69

(Iz statistike LZS)

Gojitvena lovišča	Število lovskih gostov	Število lovskih dni	Dohodek v USA dolarjih	Upljenjena divjad								Upljenjena divjad										Inozemski gostje — državljanstvo						SKU- PAJ			
				jelenjad	srnjad	me- dvedi	divji prašiči	gamsi	divji pete- lini	ru- ševci	kozo- rogci	mu- floni	zajci	fazani	jere- bice	jerebi	ko- torne	divje race	prepe- lice	divji golobi	grlice	ko- zice	klju- nači	Itali- jani	Nemci	Av- strijci	Fran- cozi		Švi- carji	An- gleži	drugi
Triglav	91	325	32 956,00	—	79	—	—	147	11	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	43	35	6	—	6	—	1	91
Kozorog	923	1 384	65 565,00	79	156	—	6	221	15	25	1	5	211	3 707	560	—	—	—	48	125	725	—	—	700	77	79	9	8	2	48	923
Jelen	25	260	27 973,20	109	66	4	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15	2	2	—	—	—	6	25	
Fazan	746	1 952	50 722,00	—	141	—	—	—	—	—	—	—	1 312	5 863	4769	—	—	470	—	—	470	—	—	742	4	—	—	—	—	—	746
Rog	175	400	47 300,00	42	93	9	17	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	50	70	55	—	—	—	—	175	
Kompas	312	528	20 113,00	1	61	—	1	—	—	—	—	—	—	2 764	167	—	—	—	—	35	70	—	52	310	—	—	2	—	—	—	312
Pohorje	172	371	25 725,00	11	160	—	1	46	24	3	—	—	487	—	—	—	—	—	—	—	—	—	78	33	43	6	—	—	12	172	
GG Tolmin	7	22	1 085,00	—	3	—	—	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	1	—	—	—	—	—	7	
Ljubljanski vrh	5	47	2 904,00	2	12	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	2	—	—	—	—	—	5	
Žitna gora	9	33	3 968,00	2	11	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	3	2	—	—	—	—	9	
Ljubljansko polje	7	13	515,00	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19	25	49	—	—	—	—	2	5	25	—	2	5	—	—	—	—	7	
Skupaj	2472	5 335	278 826,20	246	782	15	26	424	54	53	1	5 2029	12 359	5545	—	—	470	50	165	1290	—	54	1956	227	187	17	16	2	67	2472	
REKAPITULACIJA:																															
Lovske družine	6496	11 647	334 385,50	24	1204	11	17	51	22	3	—	2 10 079	28 624	4003	12	68	610	112	1137	4725	360	328	6127	190	115	8	47	—	9	6496	
Gojitvena lovišča	2472	5 335	278 826,20	246	782	15	26	424	54	53	1	5 2 029	12 359	5545	—	—	470	50	165	1290	—	54	1956	227	187	17	16	2	67	2472	
SKUPAJ	8968	16 982	613 211,70	270	1986	26	43	475	76	56	1	7 12 108	40 983	9548	12	68	1080	162	1302	6015	360	382	8083	417	302	25	63	2	76	8968	

Foto M. Kemperl

kar naj v naši samoupravni družbi bo. To posebej poudarjam zato, ker je prav to dejstvo treba imeti nenehno pred očmi. Divjad, ki nam jo je družba zaupala v upravljanje, je družbena lastnina. V upravljanje smo jo dobili pod pogoji, ki so določeni v zakonih in drugih predpisih ter pravnih aktih. V mislih imam tudi pogodbe, ki so jih sklepale lovske družine in občinske skupščine ter lovskogospodarske načrte, predložene v potrditev občinskim skupščinam.

Če gre torej predvsem za to, kako izvajati dogovorjeno politiko, je treba ugotoviti, da nas ovirajo predvsem organizacijske slabosti. Na zadnjem občnem zboru Lovske zveze Slovenije smo sprejeli sklep, da je potreba pri sleherni področni lovski zvezi organizirati komisijo za lovski turizem, ki naj s svojo dejavnostjo pripomore k bolj organiziranemu lovskemu turizmu. Potreba po centraliziranem vodenju lovskega turizma je v mnogem odpadla, spoznali smo, da so področne organizacije pa tudi mnoge lovske družine ob pomoči zvez sposobne samostojneje nastopati. To pa pomeni, da je treba biti organiziran na vseh nivojih.

Mnoge organizacije so že sprejele ali pripravljajo posebne pravilnike o lovskem turizmu. Gotovo je, da se bodo pravilniki zaradi določenih posebnosti posameznih organizacij med seboj razlikovali, toda neka-

tere zadeve morajo biti povsod enotno regulirane. Predvsem naj bi s pravilniki določili:

- vrste in količine divjadi za lovski turizem (lahko tudi v letnih lovskogospodarskih načrtih);
- predele lovišč, v celoti ali delno namenjene lovskemu turizmu;
- temeljna načela za izvajanje lova s tujimi lovskimi gosti;
- način obračunavanja za uplenjeno divjad in stroškov spremeljvalcem, za uporabo psov in drugih uslug (koče itd.);
- sankcije proti kršilcem predpisov.

V več diskusijah se načenja vprašanje, koliko odstotkov od planiranega odstrela je nameniti za lovski turizem. Enakega odstotka ni mogoče sprejeti za vso Slovenijo, celo ne za območja področnih zvez, saj je to odvisno od več činiteljev: staleža, zaščite določenih vrst divjadi v nekaterih loviščih, načina gojitve, števila članov in podobno. Zato nekatere organizacije lahko dajejo več, druge manj, ponekod za določeno obdobje celo ničesar. Lovske organizacije naj po sklepu občnega zbora ali pooblaščenega organa določijo predele lovišč za lov s tujimi gosti. Ponekod so to vsi predeli lovišča, ponekod odredjajo najboljše, ne bi bilo pa prav, če bi bili za lovski turizem najslabši predeli. Da bi posamezne predele lovišč dajali v zakup tujcem pa ni v skladu z zakonom in je to treba kategorično odklanjati. Nikjer ni razlogov, da bi dovoljevali izvajanje lova tujim lovcem drugače, kakor to velja za nas, kot velevajo naši predpisi in lovska etika ter običaji, naš nepisani zakon. Povsod tam, kjer odstopajo od teh načel, kjer tujcem dovoljujejo nekaj, česar domačim lovcem prepovedujemo, se začenjajo problemi, razprtije, razdori in polemike o koristnosti oziroma škodljivosti lovskega turizma.

Pri organiziranih lovskih družinah, na urejenih in organiziranih lovih s tujimi lovci, kjer posamezniki ne

iščejo koristi od tujcev, ni problemov, so pa tam, kjer si skupine ali posamezniki lastijo posebne pravice, ki jim ne gredo. Spremljevalci naj prejmejo plačilo za opravljene naloge od lovske organizacije in ne od gosta. Z gostom obračuna lovska organizacija. Če način lova, predvsem gorskega lova, zahteva bivanje v lovskih kočah, je to priporočljivo, sicer pa je stremeti, da se s penzijskimi uslugami ukvarjajo gostinske organizacije, saj ne manjka dobrih hotelov, kjer bo gost solidno postrežen z vsem, kar želi.

Kršenje pravilnikov o lovskem turizmu je treba obravnavati enako kakor kršenje drugih pravil lovske organizacije. Posledice, ki nastajajo z neizpolnjevanjem njihovih določil, so lahko še težje — a ne samo za lovsko organizacijo, čisto za vso našo skupnost.

Tam, kjer lovske organizacije iz tega ali onega razloga niso sposobne ali zrele organizirano izvajati lovskega turizma, kjer vidijo v tujem lovskem gostu samo devize, naj se tega dela ne lotijo. Tam kjer je inozemski lovski turizem že ustvaril razdore in prepire med prej dobrimi tovariši, naj s to dejavnostjo prenehajo. Če bodo zaradi tega nekoliko globlje segli v žepe, da bodo prišli do sredstev za gojitev, je to še vedno »ceneje«, kakor zgubiti dobre, tovariške odnose.

Kjer so se LD lotile lovskega turizma organizirano, premišljeno odredile zanj vrste in količine divjadi, poskrbele za vodstvo tujih gostov in tako ustvarjena sredstva uporabljajo izključno za napredek lovstva, za povečanje staleža divjadi, tam se tujcev ne boje. A kjer tega ni, je bolje, da tudi tujih lovskih gostov ni.

Kadar govorimo in pišemo o lovskem turizmu praviloma mislimo na tuje, inozemske lovske goste. Domačih skorajda ni. Prej ali slej bomo morali spregovoriti tudi o tem.

Za petindvajsetletnico – družinske kronike

Drago Predan

Petindvajset let je zdrknilo skozi čas tako hitro, da se tega komaj dobro zavedamo. Petindvajset let po revoluciji in uničenju fašizma ter prav toliko let svobodne graditve novih družbenih odnosov. V življenju ljudi in v družbi so nastopile velikanske spremembe. Glavna proizvodjalna sredstva so postala družbena lastnina in družba jih je izročila delovnim kolektivom v upravljanje.

Naša ljudska revolucija in narodnoosvobodilna vojna pa je prinesla nove poglede in pridobitve tudi v lovstvo. Divjad je postala splošna družbena last in z njo ter z lovišči upravljajo v glavnem lovske družine, deloma pa tudi delovne organizacije.

Lovstvo je dobilo v naši samoupravni socialistični družbeni stvarnosti novo obliko in vsebino. Nekoč lov domena privilegirancev je postal vseljudski šport, pomembna gospodarska panoga in v nemajhni meri tudi znanstvena zvrst.

Ni je lepše rekreacije ko lov. Ne mislim na lov v prvotnem pomenu besede, ko je lovec v glavnem lovil in ubijal, da se je prehranjeval, pozneje v dobi fevdalizma in kapitalizma pa, da se je razveseljeval, marveč imam v mislih današnji lov, ki nam nudi cel niz rekreacijskih in drugih dobrin. Mednje sodi na prvem mestu lov kot športna dejavnost. Lovec preživi lep del svojega življenja v naravi, na svežem zraku, sredi zelenih livad in temnih gozdov. Lovčeva hoja je vztrajna, velikokrat naporna, previdna in premišljena. Prenekaterikrat je treba hojo spremeniti v tek. Lovec ne hodi le po ravninah, temveč pogosto po gričih, hribih in gorah in je potemtakem tudi hribolazec. Pri zasledovanju in opazovanju gorske divjadi mora marsikdaj tudi plezati čez prepadne in skalne stene. Lovec mora poleg živaloslovja poznati tudi temelje biologije, kinologije, ornitologije in balistike, zgodovino lovstva in

lovsko narodopisje, podrobno pa lovsko zakonodajo. Prežet mora biti z lovsko etiko in moralo. Lovstvo je pa tudi znanstvena dejavnost. Inštituti za lovstvo, lovski muzeji, razne kinološke prireditve, ornitološke akcije ter razni domači in mednarodni simpoziji, pa kongresi zveze znanstvenih delavcev s področja lovstva so temu dokaz. Če gledamo na lov in lovstvo iz takih zornih kotov, potem bi pri tem morale doprinesiti poseben delež tudi lovske družine.

V mislih imam spisovanje družinskih lovskih kronik. Tu smo že veliko zamudili. Po enotnih navodilih spisane družinske kronike bi bile bogat vir podatkov za kasnejše proučevanje lovstva pri nas. Naši zanamci bi nam bili hvaležni za delo, ki bi ga opravili, zakaj tudi lovstvo se nenehno razvija, dasiravno se komu zdi, da tu ni več kaj prida odkriti in dognati. V kronike naj bi zapisali vse dosegljive podatke o lovu in lovstvu iz davnine, iz polpretekle in pretekle dobe. V ta namen bi se bilo treba posluževati virov iz lovske in druge literature, iz dnevnega in revialnega tiska, v redkejših primerih tudi iz župnijskih in šolskih kronik ter urbarjev. Povojne kronike bi lahko spisovali na podlagi zapisnikov družinskih sej in posvetov.

Menim, da bi bilo treba kronike pisati za štiri obdobja: za čas pred prvo vojno, med obema vojnoma, za čas okupacije in po vojna leta. Seveda bodo kronike za prva tri obdobja glede na pomanjkljive vire krajše. Nekoliko nadrobneje bi bilo treba spisovati kronike za predaprilsko Jugoslavijo. Navesti bi bilo treba približne površine tedanjih občinskih in lastnih lovišč, lovozakupnike, lovskočuvajsko službo, načine lovov (brakad), kdo se jih je udeleževal, kakšna je bila lovina, približen stalež divjadi, gojitev in odstrel, lovske naprave (lovske kočice, visoke preže, solnice, lovske steze),

krmljenje divjadi pozimi ipd. V primeru, da so bili lovozakupnik Nemci in nemčurji, ali so skušali svoje germanizatorske metode zanesi tudi na področja lovišč, predvsem med domače lovce in prebivalstvo nasploh. Če je bila lovozakupnik lovska družba, opisati nadrobno, kdo so bili člani takih lovskih združb, njihov poimenski seznam in socialni sestav, kako so izvajali lov (skupinski lovi ali posamični), čigava je bila lovina, kako so reševali spore, pospeševanje lovske družabnosti, lovske kulturne in zabavne prireditve, sodelovanje v »Lovcu« itd. Po možnosti dokumentirati tekst s fotografskimi posnetki, skicami, maketami ipd.

Tudi lovu oziroma lovstvu v dobi okupacije bi bilo treba posvetiti nekaj več pozornosti, kakor se na prvi pogled zdi. Poleg lovozakupnikov bo treba zapisati organizacijske in strukturalne oblike lova, ki so jih skušali uveljavljati okupatorji, kdo od naših ljudi je z njimi sodeloval, kako so izvajali lov in koliko časa, morebitni lovskogojitveni poskusi, lovskočuvajška služba, morebitna naseljevanja divjadi, odnos partizanskih enot in posameznih borcev do divjadi in lovstva, divji lov v tem obdobju, do kdaj so lahko okupatorski lovozakupniki lovili po naših loviščih, približen stalež v začetku in ob koncu okupacije.

Kronike po osvoboditvi, v novih pogojih, bi bilo treba spisovati za vsako lovsko leto posebej. V uvodu k vsakoletni kroniki bi bilo kazno napisati, kako je izgledalo lovišče neposredno po osvoboditvi, kdo so bili pobudniki in organizatorji lovske družine, seznam članstva in njihov odnos do novih lovskih pogojev, približni stalež divjadi po vrstah, zatiranje divjega lova, prve brakade in udeležba, lovina itd. Seveda pa kronist ne bi smel pozabiti na splošen opis lovišča, iz katerega bi morali biti razvidni obseg in meje lovišča, konfiguracija

Lovska.

Nikdar ni meni to povšeci,
Da v družbi se na lov podám;
Ker vselej gre mi bolj po sreči,
Če nad divjačino grem sam.
In zame tudi ni, o zori
Da hodil z lepih bi ravnin;
Da lažil bi ves dan po gori,
Na serne prežal verh planin.

Jaz še le z belim dnevom raji
Pokličem par veselih psov,
Pa kar v domačem, ravnem kraji
V gozdček narbližnji grem na lov.
Za silo in potrebo tudi
Si polno torbo naložim,
Da lakoti, da žeji hudi,
Če hočem, precej zadostim.

O gozd! veselje me spreletje,
Kako mi v tebi dobro dé!
Zelenje, čisti zrak in petje
Poživlja lovčevno sercé.
Pa glej, tam dvoje golobícev,
Kako se gerlita ljubo;
Pok, pok! in par nar lepših tícev
Pred mene pade na zemljó.

In v mehko vsedevala se travo
Na koncu hiše pod drévó;
V naročje položim ji glavo,
Pa meniva se to in to;
In da beseda raji teče,
Poljub jo večkrat posladí;
Al zdaj mi naj pa še kdo reče,
Da lov moj res prijeten ni!

Levec.

Živalca ljuba, bitje nežno!
Gotovo zvest sta bila par;
Pa sta sedela mi priležno
In kaj je milost lovcu mar!
Med tém pa zajca psa iz hoste
Prihujskata na prostor moj;
Al predno v germe pihno goste,
Leži ubit že pred menojo.

Po stezi dalje grem veselo,
Bogato s plenom obložen;
Pa kaj se ondi sveti belo,
Kjer gozd jenjava se zelen.
O hišica je ljubeznjiva
Z zelenjem vsa obraščena;
Skoz okence pa sramožljiva
Smehlja se moja ljubica.

O serce drago, duša mila!
Al zbudil te je glasni pok,
Da svoje delo položila
Čakaje mene si iz rok?
Pa že nasprot gre smehljajoče
In nežna ko golobček bel;
Kako bi bilo pač mogoče,
Da bi je sladko ne objel!

pesmi, ki jih lovci v kraju in okolici pojo. Predvsem bi bilo treba opisati lovski krst, ki ima na Slovenskem več različic. Pozabiti ne bi smeli na bonitiranje (ocenjevanje kakovosti) lovišč in lovski kataster.

Vsakoletno kroniko naj bi kronisti pisali po tehle navodilih: datum in kraj letnega občnega zbora družine, navzočnost, poročila funkcionarjev (starešine, tajnika, blagajnika, gospodarja, lovovodij, kinološkega poročevalca in predsednika nadzornega odbora), diskusija, novoizvoljeni upravni in nadzorni odbor, sprejeti sklepi, plan odstrela in vlaganje divjadi, sprejem novih članov itd., katere lovske naprave (lovska koč, visoke preže, lovske steze, solnice, razvitje lovskega prapora) so bile v minulemu letu postorjene, pomladanski, letni, jesenski in zimski lov in lovina po vrstah divjadi, kdo je odgovarjal za posamezen revir in s kakšnim uspehom, plan in realizacija brakad, posebno aktivni člani, odlikovani, nagrajeni, umrli člani, lovski izpiti pripravnikov, lovska predavanja, ekskurzije in izleti, lovske prireditve, sodelovanje družinskih članov pri družbeno koristnih akcijah, pomembnejši lovski dogodki v družini, v sosednjih družinah, na področju zveze itd. Po možnosti opremiti vsakoletno kroniko s kvalitetnimi fotografskimi posnetki delovnih akcij članov, različnih srečanj, dogodkov na skupinskih lovih in še kaj. V pričujočem prispevku nanizane misli niso nek dokončni koncept za spisovanje družinskih kronik, marveč so le okvirni napotek za to pomembno akcijo. Vsaka lovska družina, ki se bo letos lotila tega dela, ne bo s tem samo dostojno proslavila četrto stoletje svobode, temveč bo naše lovstvo tudi vsebinsko obogatila.

Uvajanje lovskih družinskih kronik priporočamo.

Uredništvo

Na prvi strani prve številke Stritarjevega dunajskega Zvona je bila pred 100 leti objavljena ena prvih slovenskih umetnih lovskih pesmi. Avtor je Fran Levec, tedaj študent slavistike in germanistike na Dunaju, kasneje znan literarni kritik in zgodovinar. Značilna poteza njegovega značaja je bila ljubezen do narave, ki se odraža tudi v njegovih pesmih.

tal (vodoravna in navpična oblikovitost), kakovost tal (geološka in pedološka), hidrografska slika, klimatske razmere in vegetacija. Ski-

ce pa naj bi ponazarjale nekatere podatke. V uvodnem delu bi morali zapisati tudi vse lovske navade, šege in običaje, rekla in

Jurij Mikuletič: *Ob ščipu*

Na divje prašiče lovsko pravično!

Jože Kuntarič

Vse pogosteje se oglašajo lovci, ki si žele, da bi načelno in stvarno uredili tudi lov na divje prašiče z ustreznimi predpisi. Tudi sam zagovarjam že vseskozi stališče, da niti ni lovsko niti etično pa tudi ne gospodarsko, da je divji prašič kot vrsta divjadi nezaščiten. Se pravi: divji prašiči so na seznamu takšne divjadi, ki jim gre samo strel, kjerkoli in kadarkoli se človek sreča z njimi, so torej na črni listi divjadi. Bil sem med redkimi v lovskih forumih, ki so ob vsaki priložnosti predlagali, da je treba temu narediti konec in divje prašiče uvrstiti med zaščiteni divjad oziroma jim priznati lovopust. Takšnih pa nas je bilo vedno premalo in zato nismo uspeli.

V dnevnem časopisju in revijah se največkrat v poletnih mesecih in v začetku jeseni pojavljajo članki o škodi, ki jo ta divjad povzroča na poljskih kulturah. Če ti članki ne bi bili ponavadi tendenciozni, zaradi takega ali drugačnega odnosa pisca do lovstva, bi bili prebavni in tudi upravičeni. Divji prašiči so prav gotovo ena od divjadi, ki povzroča najbolj občutnejšo škodo. Ta škoda je tem bolj ob-

čutna, ker največkrat nastaja v najbolj pasivnih področjih Dolenjske, Bele krajine, Notranjske in Primorske. Na Štajerskem so pa ta področja kmetije v hribovitih predelih oziroma na vznožju Boča, Bohorja, Maliča, Kala, Mrzlice, Dobrovlja, Smrekovca itd. Ocenjeval sem mnogokrat škodo na žitu, koruzi in travnikih. A se dobro zavedam, kaj zagovarjam, ko se zavzemam za pravico, ki gre tudi tej divjadi.

Ne bom se spuščal v razglabljanja, kaj predstavlja v naših loviščih divji prašič. Gotovo je, da je to redka divjad iz davnih časov, ki predstavlja vrsto pradivjadi. Tuji nam zavidajo, da jo lahko lovimo še prosto živečo, saj se je v mnogih evropskih državah ohranila le še v oborah. Čekani kapitalnega merjasca predstavljajo večjo vrednost kakor trofeja marsikatere druge divjadi. Lov na divje prašiče je zagotovo najrazburljivejše lovsko doživetje, zlasti še pozimi, v snegu. Meni osebno pomeni vrhunec lovskega doživetja, če se iz gošče pomakne proti mojemu stojišču črna gmota, obdana s kepicami ledu in strjenega snega, v kateri

prepoznam merjasca, ali če se mi približuje družina divjih prašičev v gosjem redu. Ob takem trenutku zbrati vso mirnost telesa in jasnost misli ter upleniti divjega prašiča lovsko pravično, je res umetnost.

Menim namreč, da ni lovsko pravično upleniti divjo svinjo na čakanju ob njivi, kamor vodi svoje puje na pašo, saj je zarod v takem primeru uničen, materialna škoda pa večja od škode, ki bi jo naredili prašiči v kulturi. Kako tragičen je pogled na tako mrtvo žival z nabrekli mi dojkami, shujšano od dojenja, in kako težka je zavest, da nekje v gozdu poginja pet, šest ali več mladičev, ki si sami še ne znajo iskati hrane. Dalje vprašam, kakšna je tudi materialna vrednost skoraj neužitne divjačine?

Znana nam je idealna in materialna vrednost divjih prašičev kot divjadi v lovišču, kar moramo seveda primerjati s škodo, ki jo povzročajo. To moramo lovci oškodovancu plačati, saj nas za to obvezuje zakon. Za kaj se bomo torej odločili? Da gojimo divje prašiče in jih lovsko pravično lovimo, ali da z njimi kot vrsto divjadi končamo in jih iztrebimo?

Pristašev ene in druge strani je dosti. Menim pa, da je vsekakor več takih, ki žele v loviščih obdr-

Jurij Mikuletič: Čekani odločajo

žati to veliko divjad in jo ohraniti tudi zanamcem. Lovsko nerazgledani in nerazsodni so predvsem streljači, ki jim je užitek edino strel na divjad. Prizadevati si moramo, da bo takih »strelcev« vedno manj v naših vrstah. To je sicer nevhvaležno delo, ker so njihovi argumenti navadno oprti na številke, izražene v dinarjih, izplačanih za škodo iz družinske blagajne.

Kaj radi se izgovarjamo na dobre odnose s kmetovalci. Vodstva lovskih družin morajo predvsem stremeti, da odnose s kmetovalci urejujejo tako, da je za obe strani najbolj prav. Načinov za to je dosti, od ukrepov za preprečevanje škode do povračila škode. Pri nas v lovski družini smo že pred leti začeli navajati kmetovalce, da zavarujejo najbolj ogrožene njive z električnimi pastirji. Lovska družina jih je v začetku nabavila nekaj na svoje stroške. Ko pa se je pokazal popoln uspeh, smo začeli kupovati električne pastirje tako, da plača kmetovalec polovico in LD polovico. Kmetovalec se obveže, da bo skrbel za funkcioniranje naprave, lovci pa mu jo postavimo. Kmetovalec se tudi odpove pravici do plačila škode, če bi prišlo do nje po njegovi malomarnosti. Pred tem smo preizkusili vse mogoče načine s kemičnimi in mehničnimi sredstvi, pa popolnega uspeha ni bilo.

Divje prašiče je treba krmiti vse leto, posebno pozimi. Poleti, da manj vpadajo v poljščine, pozimi

pa, da jih obdržimo na določenem področju.

S pravilnim odstrelom moramo regulirati stalez, ki ga določamo na bazenskih posvetih tistih LD, ki imajo stalne divje prašiče. Stalez in odstrel določamo za celotno območje in odstrel pravično razdelimo med lovske družine. Tudi divji prašiči zaslužijo plansko gospodarjenje in gojitev.

Za celotno tako območje je potrebno analizirati dvoje: izkupiček za uplenjene divje prašiče in od njih povzročeno škodo. Jasno je, da je izkupiček stvaren le, če LD vnovčijo ves plen po dnevni ceni. Vem, da to ni povsod praksa,

Zajčji problem na Primorskem

Dr. Milan Orel

Že vrsto let opažamo na Krasu, točneje v loviščih vse postojnske lovske zveze, da stalno upada število divjih zajcev. To upadanje se pojavlja in se stalno stopnjuje vse po zadnji vojni. Znano je, koliko zajcev smo imeli pred vojno v loviščih od Pivke preko Sežane tja do Štanjela in Komna. Lahko rečemo, da je skoraj iz vsakega grma skočil zajec. Spominjam se še, ko so tržaški lovski gospodje pred vojno lovili po Krasu, da so si z lahkoto nastrelili precejšnje šte-

Mnogokje si lovci, ki so sodelovali na lovu, uplenjenega prašiča razdele. Tudi ni naključje, da je v poslovnih lovskih družin še vedno določilo, da samouplenitelju pripada pol uplenjenega divjega prašiča v mesu ali denarju.

Ob prvi spremembi naše lovske zakonodaje moramo uspeti, da vsaj brejo divjo svinjo in ko vodi mladiče, zaščitimo. Zaščitna doba bi morala biti od 1. 2. do 31. 8.

Lovske zveze in družine naj si prizadevajo, da bo krog lovcev s pravičnejšim odnosom do divjih prašičev vse večji. Tako nam bo v bodoči razpravi za pravilno obravnavanje te divjadi lažje postavljati argumente za delno zaščito divjih prašičev. Do takrat pa bi morali v vseh lovskih zvezah začeti z bazenskimi posvetovanji in dogovori, s katerimi bi interno v loviščih lovskih družin zaščitili divjo svinjo v predlaganem času. V Lovski zvezi Celje to izvajamo v praksi že četrto leto. Pokazali so se določeni uspehi, vendar je premalo, če je tak režim le na ožjem prostoru. Ta prostor mora postati področje vse Slovenije.

vilu zajcev. Sedaj pa loviš mogoče ves dan in ne dvigneš ničesar. Priredimo brakado, pa skočijo vse dopoldne dva, trije zajci ali še toliko ne. Skupine lovcev se često vrnejo brez plena. Dejstvo je, da je zajcev vsako leto manj.

Mnogo razpravljajo o razlogih upadanja te divjadi in mnogo domnev je bilo izraženih.

1. Mnogi so mislili in še danes mislijo, da je temu vzrok degeneracija, kot posledica sorodstvenega križanja. Res je, da je zajčji rod

zelo občutljiv za sorodstveno križanje, vendar mislim, da zaradi tega do takega upada ali celo uničenja zajca nikakor ne bi smelo priti. Divjad je prosta in se tudi v naravi sama meša. Lov in preganjanje po roparicah vrši to mešanje in križanje.

2. Kot naslednji in mogoče važnejši razlog propadanja zajčjega rodu večkrat omenjamo moderne agrokemične strupe. Seveda bi to lahko vplivalo na redčenje zajčjega rodu. Saj smo že ugotovili zastrupitve srnjadi in domače živine. Verjetno je, da ti strupi še bolj škodljivo vplivajo na zajca, ki je v bistvu poljska žival ter živi in se hrani prav tam, kjer se ti strupi uporabljajo. A naša opazovanja nam odkrivajo, da to ne more biti bistveni razlog tako hitrega upadanja zajčjega staleža. Najdemo poginjene živali zaradi ran ali raznih bolezni, redkeje pa zaradi zastrupitve. Poznamo vendar dežele s še bolj intenzivnim poljedelstvom, kot je naša kraška, kjer uporabljajo agrokemična sredstva v še večji meri, a so zelo bogate z zajci.

3. Mnogi iščejo razlog takšnega stanja v zanemarjenem uničevanju roparic, posebno lisic. Tega razloga jaz sploh ne bi upošteval. Opažam, da v vseh tukajšnjih družinah lov na roparice ni zanemarjen, v več krajih je celo s točkovanjem prav dobro organiziran. Imam vtis, da v naših loviščih ni mnogo lisic. Razen tega, da jih lovci veliko število odstrelijo, jih uničuje še garjavost, ki je tod okoli na lisicah zelo razširjena. Pred leti in tam pred vojno je bilo tudi mnogo lisic, mogoče več kot sedaj, in sicer zdravih lisic, vendar smo imeli kljub temu obilo zajcev. Pa koliko divjih lovcev in zankarjev je še takrat prežalo na uboge zajčke. In vendar jih je bilo tudi za te dovolj. Bolj kakor lisica, mislim, da je nevarna in povzroča več škode zajčjemu rodu domača mačka. Ta se povsod v večjem številu potepa po poljih in poleg miši uničuje tudi zajčja

legla. Pripominjam, da bi odstrel takih mačk, ki se ponoči klatijo tudi več kilometrov od hiš, precej pripomogel k dvigu števila zajcev.

4. Ne manjka tistih, ki spravljajo pešanje zajčjega rodu v zvezo z opuščanjem kultur in s širjenjem gozda. Zajec, pristna poljska žival, naj ne bi imel več primernege terena in naj bi se selil v zanj primernejše kraje. Dalje pravijo, da se v tako spremenjenem okolju ne plodi, češ da nima več ustreznih pogojev. Če bi to držalo, bi se upadanje pojavljalo počasneje, deloma bi se pa tudi zajci prilagojevali novim razmeram.

5. Nekateri so v iskanju vzrokov hoteli najti povezavo z velikim povečanjem avtomobilskega prometa, češ da avtomobili pobijejo mnogo zajcev. Ne strinjam se. Avtomobili so namreč pobili mnogo

zajcev takrat, ko je bilo avtomobilov malo, pa zajcev mnogo. Vendar se takrat to na njihovem številu ni poznalo. Ko se je promet povečal, se je tudi zajec prometu precej prilagodil. Opažam, da zajec ne skoči več nepremišljeno kot nekdanj pred luči avtomobila. Postal je oprezen.

6. Nobeden omenjenih razlogov, niti ne nalezljive in parazitarne bolezni, ki se tu pa tam pojavljajo, ne opraviči tako hitrega in velikega upadanja števila zajcev. Če bi katera od teh bolezni kosila med zajci, bi ne bilo težko ugotoviti vzroka na najdenih kadavrih. Torej moramo iskati razloge nazadovanja zajčjega rodu drugje in to v zahrbtni bolezni, ki ne pusti znakov na terenu in kateri je težko priti na sled brez sodelovanja izvežbanega strokovnega osebja. Ta

Foto I. Skuk: *Naraščaj*

Foto I. Skuk: Marčev zajček

bolezen nam je že dobro znana in temeljito proučena na našem sosednjem območju. Delo je opravila Veterinarska fakulteta v Ljubljani oz. Inštitut za zoohigieno in patologijo divjih živali. To bolezen — bruceloza — je jasno in obširno opisal prof. dr. Valentinčič — (Lovec, letnik XLVII, str. 137 in XLIX, str. 266).

Bruceloza je znana živalska bolezen, ki napade zlasti spolne organe ženskega in moškega spola našega zajca. Mnogokrat je na zunaj neopazna, posebno pri zajkljah in ne povzroči pogina. Ta bolezen uničuje zarodke našega poljskega zajca. Jalovost na videz zdravih zajcev, kljub zmožnosti paritve, izvrženje v začetku bolezni, ko je še možna oploditev, pogin legla takoj po porodu — so posledice te zahrbtno bolezni.

Pri živalih brez bolezenskih znakov in brez s prostim očesom vidnih sprememb se bolezen lahko ugotovi samo s serološko preiskavo krvi. Če je krvni pregled negativen, potem šele zagotovo lahko rečemo, da je žival zdrava. Prav zaradi tega je težko postaviti diagnozo bolezni tam, kjer ni značilnih znakov. V tem je tako občutno, skoraj skrivnostno upadanje zajčjega staleža.

Ko bolezen napreduje, je jalovost obeh spolov prav sigurna posledica. Tedaj se lahko pojavijo tudi zunanji znaki bolezni, posebno pri samcu: povečanje in otečenje, potem gnojenje mod, izpadanje dlake okoli spolnih organov in tudi gnojni abscesi pod kožo ter drugod. Samice dobijo gnojno vnetje na sluznici maternice. Bolezen je bila do sedaj ugotovljena v Istri do Materije, Kozine, potem v Di-

vači, Dutovljah, Štanjelu in Komnu ter v Košani. Če domnevamo, da ima ta bolezen nekako zvezo z ovčjo brucelozo, ki smo jo zatirali po vojni, je verjetno bolezen razširjena po vsem Krasu, po vseh Brkinih, po Postojnskem, Pivškem in Il. Bistriškem. Iskati jo je namreč treba povsod tam, kjer se opaža občutno upadanje števila zajcev. Zaradi zahrbtnosti bolezni in nepravilnega izvajanja lova je ni bilo mogoče odkriti povsod in tudi ne zatreti.

Naši lovci mislijo, da bolezen sploh ni tam, kjer doslej še ni bila ugotovljena. Zato se ne trudijo, da bi jo ugotovili ali se vsaj prepričali, da je ni. Nekatere družine ne posvečajo velike važnosti gojitvi poljskega zajca, ker jih bolj zaposluje velika divjad. Nekatere družine skupnih lovov na zajca sploh ne poznajo. Lov nanj prepuščajo posamezniku, ki pleni brez kontrole, kolikor mu je drago. Tak lovec ne pokaže uplenjenega bolnega zajca, kaj šele zdravega. Saj bi moral prijaviti odstrel, plačati uplenjenega zajca in še nevarnost omejitve lova bi mu pretila. Odstrel zajcev je omejen, v nekaterih lovskih družinah je dovoljen celo samo po en zajec na člana. Sicer pa poprečni lovec tudi ne pozna bolne živali, zlasti ne, če je ta brez zunanjih znakov. To je poglavitna napaka, ki omejuje kontrolo števila zajcev, preprečuje ugotavljanje bolezni, pospešuje njeno širjenje ter stopnjuje upadanje zajčjega staleža.

Nujno je, da se tega problema vsi končno resno lotimo, in če ga hočemo uspešno rešiti, moramo brezpogojno upoštevati dvoje: prvič, ugotoviti, če je bolezen v lovišču; drugič, ko je bolezen ugotovljena, jo zatreti, kar je zelo težko in dolgotrajno opravilo.

Za ugotavljanje bolezni je nujno, da ukrepajo vse tiste družine, ki so v loviščih bolezni že imele, vse sosednje družine in vse tiste,

ki v loviščih o pa ž a j o u p a d a n j e zajčjega staleža.

Ukrepi, brezpogojno potrebni za ugotavljanje bolezni, so:

1. Opustiti naselitev zajcev za osvežitev krvi, ker so naseljeni za bolezen mnogo občutljivejši kot domačinski, se hitreje okužijo in postanejo nevarnejši raznašalci bolezni.

2. Prepovedati posamične love na zajca in organizirati le skupne pogoje.

3. Vse odstreljene živali morajo biti strokovno pregledane na brucelozo. Spolne organe (moda, maternico in jajčnike), naj izgledajo bolni ali zdravi, je treba odvzeti ter poslati na bakteriološki pregled v Ljubljano. Prav tako tudi druge organe, če kažejo bolezenske znake.

Za zatiranje bolezni v o k u ž e n i h predelih moramo izvajati tele ukrepe:

1. Zajčji rod moramo, kolikor je

možno, ne samo razredčiti, temveč iztrebiti.

2. Po iztrebljenju pustiti lovišče vsaj eno leto prazno, da se razkuži, da bi se na novo naseljeni občutljivi zajci ne okužili.

3. Potem šele naseliti zdrave zajce. Sicer se po iztrebljenju zajci radi doselijo iz sosednjih revirjev v prazne predele. Če je žival zdrava in teren neokužen, se tudi neverjetno hitro razmnoži.

4. Po temeljito izvršeni in opravljeni sanaciji je treba še več let potem z omejenim odstrelom oziroma lovom kontrolirati zdravje živali in njihov stalež.

Le na ta način bomo lahko izkoreninili to zahrbtno in zelo nevarno bolezen naših zajcev.

Opomba: Zaprošili smo prof. dr. S. Valentinčiča, ki je vodil številne raziskave o boleznih poljskega zajca, za njegovo stališče glede predlogov v gornjem članku. Njegov prispevek bomo objavili v prihodnji številki.

Uredništvo

Kaj je Mura šepetala...

Jože Janež

Tiha in skrivnostna se mi zdiš, oj, Mura, ki od pradavnine šumiš skozi panonske ravnine; od tvojega izvira v Visokih Turah v Avstriji do izliva v Dravo pri Kotoribi je natanko 483 km. Ko bi znala govoriti, kaj vse bi nam povedala.

Še pred četrto stoletja si krvava tekla. Prve aprilske dni leta 1945 si pogoltnila enaindvajset trupel partizanskih borcev in aktivistov. Tam na tvoj desni breg pri Moti so jih pripeljali, vkovane v verige. Streli so pretresli ozračje. Ti, lovec, si bil že gotovo večkrat pri tistem pomniku, v katerega je vkovana železna veriga, simbol trpljenja borcev za svobodo. Sredi

aprila pred 25 leti pa si postala hladna grobnica sto in sto ruskim vojakom, ki so prišli v Panonsko nižino, da bi nam pomagali pri dokončni osvoboditvi. Kakor tvoja sestra bistra Soča se mi zdiš.

Še v srednjem veku so se ob Muri širili neprehodni pragozdovi, nekak obrambni zid madžarske fevdalne države. Orjaški hrasti so ponosno dvigali svoje vrhove. Potlej je v rokah tlačanov zapela sekira in padali so silni orjaki. Ob Muri je donel lovski rog. Ogrski fevdalci so prirejali velike pogoje. Pomagali so jim njihovi podložniki, ljudje naše krvi. Živalske vrste in njihova številčnost so se tod močno spreminjale. Danda-

našnji se le tu in tam semkaj priklatijo, zlasti iz sosednje Ogrske, jeleni, divji prašiči, divje mačke in velike droplje. Pokrajina ob Muri je sicer pripadnikom zelene bratovščine predvsem znana po mali divjadi. Tu so doma poljski zajci, fazani, jerebice, prepelice, divje gosi, divje race. Srnjad, ki je bila prej redka, se je v gozdnatih predelih po vojni dokaj opomogla. Pojavlja pa se tudi mesojeda divjad: lisica, jazbec, dihur, podlasica in druga. Zelo je znana pižmovka, ki se je v teh krajih naselila pred drugo svetovno vojno. Štorklja ali štrk je značilnost obmurske dežele. Prijetno je popotniku pri duši, ko gleda velika gnezda na vaških dimnikih. Ta velika močvirska ptica selivka je simbol Pomurja. Leta 1965 so lovci našteali 121 štorkljinih gnezd v Pomurju. Prve štorklje se pojavijo že konec marca, zadnje pa odletijo v začetku septembra. Od junija do julija so mladiči v gnezdih, pozneje pa se s starimi štrki v skupinah pasejo po pokošenih travnikih. Prav nič se ne bojijo ljudi pri poljskih delih. Žal pa je teh velikih ptic vedno manj, čeprav se po dolgosti življenja lahko kosajo s človekom. Ste kdaj prisluhnili slavčevemu spevu v tihih majskih večerih? Teh krilatih pevcev je v Prekmurju vedno manj; mnogim se toži za njimi. Bregove Mure pa še vedno oživlja cela vrsta prikupnih pevcev: ščinkavci, sinice, liščki, taščice, brglezi, pogorelčki in drugi. Prijetno je v znanem murskosoboškem parku, kjer žolna trka po trhem deblu in te ljubka veriverica radovedno gleda z veje. V poletnih nočeh v mlakah, močvirjih in stojiščih vodah ob Muri igra »pravi« orkester. Oglašča se sto in sto žab, ki kar ne morejo nehati s svojim regljanjem. Lovci dobro poznate tudi izredno koristne netopirje. Najraje se udomačijo po podstrešjih. V celih jatah se spreletavajo nad panonsko ravnino. Večkrat

sem jih videl v velikih kletah prostranega gradu na Goričkem.

Kaj pa ribolov? Nekoč se je približno tretjina prebivalcev ob Muri hranila z ribami. Danes ujamejo v Murinih vodah največ ščuk, klenov, krapov, linjev, ploščičev in androg. Dovoljen je samo športni ribolov s trnkom in blestivko. Iz Turističnega vodnika za Pomurje je razvidno, da imajo lovske družine 107 tisoč hektarov lovišč. Največje površine na Ravenskem, vzhodnem Dolinskem in Goričkem pripadajo lovskim družinam prekmurske lovske zveze. Najbogatejše na srednjem Dolinskem med Ledavo in Muro pa je lovišče »Fazan« v Beltincih.

*

Pomlad, ki se je prebujala pred četrto stoletja na tvojih bregovih, je dišala po smodniku in krvi. Prišli so vojaki z vzhoda. Deželica na levem bregu Mure je bila takrat pravo vojaško taborišče. Splošna mobilizacija vseh živih in gmotnih sil pokrajine. Tisoči so kopali strel-

ske jarke, popravljali ceste in mostove.

Brigada domačinov s skoraj tisoč borci odide na fronto in se udeleži zaključnih bojov za izgon sovražnika. Ta pa se na desnem bregu Mure srdito upira. Močan bataljon sovjetske vojske, ki mu uspe preiti na desni breg pri Veržeju, je domala uničen ali zajet. Mostišče na Muri je pod ognjem nemškega topništva. Vse vasi ob Muri so evakuirane. Številni domovi in gospodarska poslopja so razdejani od nemških granat. Umirajo domačini, umirajo vojaki zavezniške Rdeče armade. Malodane vse šole v Prekmurju so spremenjene v ruske vojaške bolnišnice. Mursko-soboške žene in dekleta naenkrat obdarijo kar šeststo ranjencev, ki jih je zadelo pri Muri. Da, rdeča od krvi si bila takrat, Mura. Pred osmimi leti spomladi sem po dolgem in počez prehodil vse tvoje vasi. Zadolžen sem bil za izkop posmrtnih ostankov padlih sovjetskih vojakov iz mnogoštevilnih gomil ob Muri in jugoslovansko-

avstrijski meji. Ob tvojih bregovih, Mura, je vladala tihota, ki so jo motili le orači in sejanci ter utrip vaškega življenja. V tvoje sipine, Mura, nismo niti poskušali prodreti, da bi zvedeli, kolikim ljudem, ki so prekoračili Volgo, si postala zadnje domovanje. Zasadile so se lopate v mehko, sočno in rodovitno pomursko zemljo. Ah, žalostno je bilo to opravilo. Odpirali smo gomile in zmotili padle borce v njihovem smrtnem snu. Iz zemlje so prihajali na svetlo okostnjaki. Sončni žarki so obsijali lobanje rdečearmejcev.

Otožen je bil pogled na večje in manjše pločevinaste krste, označene s številkami, v katerih so bili posmrtni ostanki pretežno mladih ljudi. Nehote sem pomislil, da so bili nekateri med njimi tudi lovci in ribiči. Bogve, kolikokrat jih je srce vleklo nazaj v prostrane sovjetske gozdove in na bregove velikih ruskih rek. Toda njihovo mlado srce se je moralo ustaviti, preden je bilo uslišano. Taka je usoda!

Ob Muri izkpravili bataljon Rdeče armade je dobil poslednje domovanje v lepi kostnici na mursko-soboškem pokopališču. Petsto enaindvajset vojakov, podčastnikov in častnikov zavezniške sovjetske vojske! Za svobodo in blaginjo novega časa pa so na veliko krvaveli in umirali tudi Prekmurci, saj jih je le nekaj manj kot tisoč žrtvovalo svoja življenja v osvobodilnem boju proti fašističnim zavojalcem.

Oj, Mura, koliko tisočletij je že minilo od tvojega nastanka? Rod za rodom ob tebi je odhajal v nepovratnost. Mnogo, premnogo krvi, solza in trpljenja je bilo namenjeno ljudem ob tvojih bregovih. Svoboda, prava resnična svoboda, porojena iz krvi stotisočernih Jugoslovancev, pa je stara samo četrto stoletja. Naj nikdar več ne bo vojne, naj ne bo več človek človeku — volk, naj bratstvo in enakopravnost zavladata svetu!

Foto dr. S. Valentinčič

Od mrtvega k živemu

Olga Mali

Že dolgo sem se veselila, da bomo obiskali naše dobre prijatelje — lovce: Pepco, Toneta in Tončka, ker sem že veliko slišala o njihovem zanimivem domačem »muzeju živali«.

Tista hišica je bila zame kakor svet iz Disneyevih filmov. Imela sem občutek, da me je njeno življenje ovilo v pravljичne sanje, prav kot takrat, ko sem z odprtimi usti poslušala zgodbe, ki jih je pripovedoval dedek, zgodbe, v katerih vsako drevo govori, vsak studenec poje, kjer je vsak ptič začaran, ima vsak kamen svojo dušo, kjer je gozd poln čarov in sleherna gruda zemlje prepojena z neznanimi silami. Koliko mogočnih trofej, koliko ptic in drugih gozdnih živali! Vse se je vrstilo pred menoj — in nisem se mogla premagati, da se nisem tu in tam česa z roko dotaknila. Takrat pa me je spreletelo, da sama ne vem kaj. Nekaj čudnega, žalostnega me je stisnilo, kajti začutila sem, da je vsa ta pisana družčina mrtva, da ne bo več razveseljevala naših polj, logov in gora. Lovec Tone,

ki mi je znal ob vsaki trofeji povedati zgodbo, v kateri se je vse splevalo v nepretrgani verigi čarobnega kroga življenja v naravi, je umolknil, kakor bi zaslutil moje skrite misli. Potem pa mi je obljubil, da mi bo pokazal še drugačne »trofeje« — svoje barvne diapozitive.

Ko smo si ogledovali čudovite posnetke, sem spoznala, koliko tihe sreče in zadovoljstva lahko občuti človek, ki je tako povezan z naravo, da zna opazovati tudi tiste stvari, mimo katerih gredo drugi slepi, slepi za nepozabno lepoto drobnih dogodkov. Srečanje s takimi ljudmi te vedno obogati, počutiš se domačega in sproščenega! Zato sem bila zelo vesela povabila, da mi bodo enkrat pokazali svoje ljube poti, tiste, na katerih so doživeli že toliko zanimivega.

In res smo šli!

Noč je počasi pobledele. Temna modrina vzhoda se je za spoznanje razsvetlila. Iz mraka so se začeli risati obrisi drevja, ki je iztezalo svoje roke na pot, po kateri smo hodili. Svetla zarja je trepetala

Foto J. Meglič: *Od mrtvega...*

nad polji in se bliskala v rosi s svojim krvavim svitom. Jutro je bilo srebrno. Dan je bil čudovit — zelen, dišeč po travi, topel in poln ptičjega petja. Jarki so bili zlati od cvetočega regrata, trava se je spreminjala v barvah, saj je bila potresena s pisanim cvetjem. Drevje je prekipevalo od mladega zelenja. Bila je pomlad in mi vsi smo to čutili. Nobene skrbi ni bilo nikjer. Hodili smo in uživali v prostosti...

Najprej so se prebudile srake. Divje so se kregale na macesnih, se zibale na vitkih mladikah in kričale, da je odmeval ves gozd. V grmu ob poti smo prebudili zajca. Bil pa je še čisto zaspan. Zlezal je iz grma, postavil možica, se umil s prednjima tačkama in nato zbežal, kar so ga nesle noge.

Na križpotju smo srečali lisico. Bližala se je potihoma, vlekla rep za seboj in vohala na vse strani. Šla je skozi gozd, da so ptice s krikom bežale na drevje.

Pepca se je nasmehnila in pokazala med krošnje. Sem in tja se je prikazovalo drobno telesce veeverice, ki je plesala po vrhovih, po vejah, po rogovilah... Visoko nad gozdom smo zagledali veliko procesijo kavk, ki so kratko, pretrgano kavkale.

Foto J. Jurca: *...k živemu*

Ob jasi smo se ustavili, da bi pogledali za potočkom, ki je žuborel med kamenjem. Pa nas je prehitel tropič srn, ki je pravkar prihajal z nasprotno smeri. Imeli smo ugoden veter, niso nas opazile, zato smo lahko opazovali njihovo nežno in elegantno hojo med debli. Nič ni motilo pestre ubranosti v gozdu, le mladike lesk so se nalahno vzgi-

bavale. Šli smo dalje. Ves svet je bil sončen in prazničen. Pomlad je dihala povsod z žarečo sapo in tudi v naših srcih bo še dolgo ostalo nepozabno doživetje narave, sončne in cvetoče, polne petja, ščebetanja, bleskov, šumenja in svetlega zelenja, narave, kjer še zemlja neslišno prepeva radostno pesem brez besed . . .

hajajo, preden so se sešle. Samega sebe nisem mogel izdati. „Pa pojdi k vragu, če ti je zverina več kakor jaz!“ je kričala, ko sva se ločila. Pozneje je obžalovala svoje besede in se vrnila. Dejala je, da bo takšna, kakor jaz hočem. Zavrnil sem jo, ker nisem hotel zidati na pogorišču. Tako sem prišel v vašo dolino, ko je pobralo Anžka. Všeč so mi te gore. Divje so in odljudne. Res, tu bi bilo lepo, če bi ne mrharili Prodnik in njegovi. Toda ti so tu. Moram se spoprijeti z njimi. Ugnati jih moram, ali pa se jim umakniti,“ je končal Andrej svojo izpoved in se zagledal v nebo, kjer je zvezdni utrinek zarisal v temino dolgo svetlečo se črto in zgasnil.

Oblak nad prepadom

Tone Svetina — ilustriral Lojze Perko

IV.

Andrej in Jana sta skrila pred svetom srečo svoje ljubezni. Živela sta v ognju nemira in hrepenenja. Dnevi in tedni so tekli prehitro. Živina je postajala nemirna in se vse pogosteje ozirala v dolino. Prihajal je čas, ko bo ugasnilo gostoljubje gora in se bosta morala ločiti. O tem nista rada razmišljala. Drug brez drugega nista mogla živeti. Dobila sta se skoraj vsak dan in se ljubila na videz brezskrbno, kakor da bi živela samo za ta dan in ju ne bi motila misel na jutri. V svetlih nočeh, polnih vznemirljivih glasov, sta se v mraku dobivala na robu prepadnih peči pod planino. V zavetju viharjih macesnov sta med stenami zrla v žametaste oboke neba, posutega z zvezdnatim prahom in poslušala zategle glasove ptic, ki so letele čez gore proti jugu. Svoje sanje sta vpletla v temine prepadov in v bleščeče okrajke vrhov, ki jih je obseval mesec.

Andrej je mnogo govoril o svojem svetu.

»Osamljen sem bil. In včasih, kadar sem se tega zavedel, tudi nesrečen. Gore in narava so mi bile edina uteha. V njih objemu sem našel pozabljenje in bil zadovoljen. Imel sem dekle. Kar dobra

sva si bila. Bila je čedna, prijetna in zdelo se mi je, da me je tudi rada imela. Toda razumela me ni. Tuja ji je bila moja zamaknjenost v gore. Ni ji bil pogodu moj lovski poklic. Večkrat mi je dejala, naj grem v tovarno, da se preseliva v mesto, ali da si dobim drugo službo, ker da sem dovolj dolgo hodil v šolo in bi se mi ne bilo treba potepati po gorah za zverino. Lahko bi bil gospod, ker da nisem neumen. Teško sem prenašal njene besede, vendar sem molčal, ker je bila dobra in mi ni želela slabega. Toda tuja mi je postajala vedno bolj. Tako je moralo priti, da sva si prišla navzkriž. Nekega dne mi je dejala: „Ne bom mogla prenesti tega, da boš dolge dneve od doma in se bom tresla v strahu, če se boš vrnil z gora ali ne. Pri sebi hočem imeti moža. Ne maram gora. Sovražne so mi. Nič mi ni do njih, kar bi me vleklo. Nič! Tudi ti se odloči: zame, ali za lov in gore.“ In potem je jokala. Ni me ganila. Bil sem daleč od nje, tako daleč, da me njene solze niso dosegle. Smešna in nepomembna se mi je zdela, v svoji ženski sebičnosti krivična in ozka. Nisem je prepričeval in ne tolažil. Ni mi bilo treba razmišljati, kar naravnost sem ji povedal, da ostanem v gorah in da se najine poti raz-

»Andrej, jaz sem pa vsa neumna na gore. Kolikor je bila tista tvoja premalo, sem jaz preveč. Doma me sprva niso pustili v planino, pa sem tako dolgo sitnarila, da se je oče omečil. Nadvse imam rada živali, cvetlice, prostranost planin, in tudi samota in mir sta mi močno pri srcu. Zdi se mi, da tako rada živim, da sama ne vem, kaj vse še hočem.«

Smejale se ji je in jo objel. Všeč mu je bila njena otroška pristrčnost in veselost, ki se je kaj rada spreminjala v otožnost in včasih tudi v zamišljenost.

»Veš, Andrej, tudi otroka bi rada imela,« je dejala z resnim obrazom in tako živo željo v očeh, kakor da bi se to lahko izpolnilo kar čez noč. Še tesneje se je privila k njemu. Mehko mu je bilo pri srcu, ko jo je močno objel.

»Jana, tudi otroka bova imela.«

»Ali bo res? Kdaj?«

»Ali se ti mudi?«

»Kmalu bi rada,« mu je dejala tako ljubko, da ga je zmedla.

Včasih, kadar je toplo sonce vzdignilo živino, je pognala više v goro. Tedaj sta se dobila zunaj tudi podnevi. Povabil jo je s seboj. Vzpela sta se v Razor in plezala v Gamsove plane. Pokazal ji je svojo divjad. Naužila se je strahu

Svoje sanje sta vpletla v temine prepadov in v bleščeče okrajke vrhov, ki jih je obseval mesec

v prepadni polici in videla pod stenami trope Andrejevih gamsov. V Planah, kjer je imel v lopah pod stenami kope sena, sta založila solnike s soljo. Legla sta na seno in se predala užitku razgleda.

Na jesen je izginil čad okoli gora. Ozračje je bilo čisto, nebo sinje, stene bele in razdalje krajše, po-bočja rumena.

»Kmalu bom zapustila gore, potem mi bo pust. Težko te bom čakala. Skrbi me zate.«

»Ne skrbi,« je dejal. »Vzela se bova. Vzela čimprej.«

Objela ga je in poljubila, potem pa mu je naslonila glavo na ramo in zaprla oči.

»Z vašimi se zgovori, ko se vrneš v dolino. Predvsem pa z očetom.«

»Andrej, oče bo tega vesel, da ničesar bolj. K nam boš prišel, prostora imajo za naju več kot dovolj.«

Bila sta srečna, ker sta svojemu življenju dala smoter in cilj; vse ostalo sta pustila ob strani. O Prodniku se namenoma nista menila, da ne bi motil sreče njune ljubezni.

Potem pa jo je zmotila slaba novica. Prodnik je po nekem divjem lovcu sporočil, naj bi ga Jana pri-

šla obiskat in da se mu noga kar lepo celi ter se bo v kratkem zlizal. Z vestjo je prišla skrb, kako urediti s Prodnikom. Poleg tega pa je postala Mina na Jano pozorna. Včasih sta klepetali mnogo večerov in iskali družbo druga pri drugi. Zdaj pa je Mina že nekaj večerov tolkla na Janina vrata in si zaman belila zavistno glavo, kam neki odhaja dekle. Hotela je priti skrivnosti do dna. Neke noči je tako dolgo čepela pri oknu, dokler ni od nekod prišlo dekle. Kam Jana zahaja, je bila zanjo zdaj še večja uganka.

Nekajkrat čez dan, ko sta zagnali živino, je začela Mina zaupno napeljevati pogovor o njenih stvareh in tipati vanjo. Jana pa se je vedno spretno ognila razgovoru. Mina je bila jezna. Bila je odcvetela in razočarana ženska, ki se je vdala v usodo, da bo ostala teta, čeprav se je svoj čas rada nastavljala fantom. Tudi o Prodniku sta se z dekletom večkrat menili. Mina ji je zavidala tudi to, da bo prišla za mlado k tej dobri hiši. Zdaj se ji je zdelo sumljivo, zakaj se dekle ogiba pogovoru o njem. Na skrivaj je rada gledala Prodnika in je zato hotela imeti kar najboljše odnose

z mlado, ker ji pač ni kazalo drugega, kakor ostati pri hiši. Še bolj všeč pa bi ji bilo, če bi se med njima podrla.

Radovednost jo je razganjala. Ko ni mogla ničesar odkriti, je še z večjo vnemo noč za nočjo, kakor sova, čepela pri oknu in vztrajno čakala. Nekega večera, precej pozno, ko se je še vedno svetlikal ogenj v oknu Janinega stanu, je prišla tiho neka senca in se še tiše vzpela po stopnicah do vrat. Mini je zastala sapa. V luninem soju je videla puško in po klobuku spoznala Andreja. »Glej jo, pregreho nemarno, pregrešno! Živim kakor svetnica, tej pa eden ni dosti. In to še Prodnik, ki odleže za tri. Spečala se je s tem izvržkom! Fej!« je pljunila in se zadovoljno vrgla na ležišče, vsa bolna od zavisti in vsa polna zlobnih naklepov.

S skrivnostjo, ki jo je izvedela, ni mogla živeti, ne da bi jo povedala drugim. Ubogi Prodnik, ga je pomilovala, obstreljen je, ona se pa liže s tem pritepencem! Glas mu je treba poslati. Po sestri. Po tej, ki Jano sovraži. Tako bo prišlo obvestilo najbolje na mesto, se je odločila.

Mina se je kmalu potem odpravila v dolino in je vse, kar je vedela ter še malo več, povedala Prodnikovi sestri. »Ne, da bi tako pregreho dobili v pošteno hišo, tega pa ne! Hvala, Mina, tega ti ne bomo pozabili.« Še dolgo sta se menili in pomilovali Prodnika, ki da je padel v roke taki candri.

Sestra pa je že kovala načrt, kako bo razbila zaroko, ki je Prodniku zmešala pamet.

Prespala je vest in takoj drugi dan navsezgodaj zapregla konja ter se peljala bratu povedat. »Zadavim te, zlobna lisica, če si se mi zlagala!« je zgrabil sestro, ko je začela pripovedovati. Ni mu šlo v glavo. Sam se je hotel prepričati.

(Se nadaljuje)

IX. mednarodni kongres zveze znanstvenih delavcev s področja lovstva v Moskvi

Ing. Anton Simonič

(Konec)

Sklep

Bralci »Lovca« bi mi bili morda bolj hvaležni, če bi jim popisal popotovanje na kongres in razne zanimivosti z njim v zvezi, namesto da sem jih dolgočasil z navajanjem dognanj o divjadi in naštevanjem sodobnih pogledov na lovsko gospodarjenje. Če bi želel bralce kratkočasiti, bi res lahko pisal o marsičem, kot na primer o zanimivostih stalne razstave dosežkov sovjetskega gospodarstva, med katerimi je tudi stalni razstavni paviljon lovstva z različnimi vrstami žive divjadi, od malih kožuharjev do medveda in losa. Ob kongresu je bila v tem paviljonu tudi razstava lovskih pušk, ki jih proizvajajo v SZ. Med njimi so bile tudi precej drugačne od takih, ki jih pri nas poznamo iz uvoza, ne le po izdelavi, ampak tudi po ceni, saj najboljše med njimi stanejo okrog 1000 rubljev (1 388 000 S din). Nič manj zanimiva ni bila razstava lovskih psov v Moskvi, prav tako ob kongresu, da bi lahko udeleženci spoznali skoraj neznane avtohtone pasme psov, ki jih pri lovu uporabljajo v SZ. Marsikaj bi lahko napisal tudi o razstavi likovnih del z motivi divjadi in lova kot tudi o filmih o divjadi, ki so jih udeležencem kongresa vsak večer predvajali, da številnih drugih zanimivosti, manj neposredno povezanih z lovstvom, sploh ne omenjam. Toda vse to je bil le lep okvir kongresa, katerega bistveni namen je bil, seznaniti čimveč ljudi z najnovejšimi dognanji o divjadi in sodobnimi pogledi nanjo in lovstvo. Prav zato in ker je osnovna naloga našega glasila strokovno izpopolnjevanje lovcev, sem s skrajšanimi izvlečki iz referatov

skušal vsaj v glavnih obrisih prikazati prizadevanja sodobnega lovstva v svetu. To sem napisal, čeprav so mi poznavalci razmer rekli, da takega pisanja pretežni del lovcev ne bere, v upanju, da bi vsaj nekaj tistih, ki jim je lov več kot gola zabava, lahko ugotovilo, v kolikšnem obsegu se v sodobnem lovstvu uveljavlja znanstveno raziskovanje in kako odločilen je njegov pomen za obstoj divjadi in razvoj lovskega gospodarjenja. V današnji dobi nobena človekovih dejavnosti ne počiva več na starih temeljih in tudi lovstvo ni izjema. Predvsem razvoj bioloških znanosti, ki vse globlje prodirajo v bistvo dogajanj v naravi, odpira vedno nove poglede in nove možnosti tudi lovstvu. Nova dognanja neredko nasprotujejo pojmovanjem, ki smo jih bili vajeni v preteklosti. Po tem, v kakšnem obsegu neko lovstvo utemeljuje svojo vsakdanjo prakso na najnovejših dognanjih in v kakšni meri novi pogledi nadomeščajo preživele, merimo stopnjo njegove sodobnosti. Zato se mi vsiljuje misel, da bi po teh merilih ocenil tudi pojmovanja in lovsko prakso pri nas, čeprav vem, da si tako najbrž med lovci ne bom pridobil prijateljev. Izkušenj, ki mi to potrjujejo, imam že precej, a se še vedno nepopoljšljivo slepim s prepričanjem, da odkrita kritika največ pripomore k napredku.

Kar naravnost moram povedati, da se pri največjem delu naših lovcev še niso uveljavila sodobna gledanja na divjad in lovsko gospodarjenje in da zato tudi naše lovske prakse ne moremo imenovati sodobne. Množica sicer pretežno prizadevnih lovcev, ki deluje v naši lovski praksi, je še vse preveč obremenjena z izročili prete-

klosti, obenem pa navadno nima ne časa ne priložnosti in velikokrat ji manjka tudi potrebno predznanje biologije, da bi lahko pretehtavala dosežke sodobne lovske znanosti in jih uvajala v prakso. Zato naše lovstvo teče, da ne rečemo stoji, na starih tirih. Načina, kako učinkovito uveljaviti v množici lovcev amaterjev, ki so največkrat trdno prepričani, da vse vedo in vedno prav ravnaajo, sodobne prijeme pri lovskem gospodarjenju, še nismo našli. Kljub prizadevanjem, ki so rodila tudi posamezne uspehe, še ni splošnega temeljitega koraka dalje, kot bi ga bilo želeli. Tega ne more spremeniti niti dejstvo, da je še marsikje na svetu mnogo slabše, ker moramo jemati mero vedno le po najboljših.

Morda je ena največjih ovir napredka v tem, da našega lovca pri divjadi vodijo načela, podobna onim pri reji domače živine in da si tudi lovišče predstavlja kot nekakšen hlev, v katerem živi njegova divjad, uklenjena v lovske ali kvečjemu še občinske meje. Prvo mišljenje je še ostanek stare nemške šole o gojitvi divjadi predvsem s selekcijo, drugo pa ostanek zakupniške miselnosti, za katero je bila vsaka divjad izven mej lovišča brez vrednosti. Žal le, da je lovska praksa, ki izhaja iz takih pojmovanj, v čistem nasprotju predvsem z biologijo divjadi, da ne govorimo o tem, kako v nasprotju je tudi z interesi sodobne družbe. Divjad namreč ne živi razdeljena na staleže po loviščih, temveč naseljuje z enotno populacijo neko veliko naravno zaključeno območje. Gospodarjenje s to divjadjo je zato možno le v okviru tega celotnega območja z ozirom na biološke zakonitosti celokupne populacije. Posebno pri vrstah, ki žive v velikih populacijah na obsežnih površinah, kot so na primer jelen, gams ali medved, gospodarjenje po posameznih loviščih — ne glede na celoto — porazno vpliva na divjad

Foto P. Adamič: *Labodi in mlakarice v Stockholmu — Švedska*

bodisi z upadanjem kakovosti in naraščanjem škod — kot to pri nas poznamo pri jelenjadi — ali pa celo ogroža obstoj vrste — kot bo to kmalu, če že ni, pri medvedu. Da to ni v interesu sodobne družbe, ki želi ohranjati naravna bogastva in tako tudi divjad — v vsej njihovi polnovrednosti, menda ni treba poudarjati. Predpogoj za uspešno lovsko gospodarjenje, ki je tudi v družbenem interesu, je predvsem strokovno gospodarjenje. Strokovno gospodarjenje pa ni možno brez enotnih strokovnih načel in enotnega delovanja tistih, ki v okviru lovišč lov v praksi izvajajo. Danes je nedvomno dokazano, da ni mogoče uspešno gospodariti s staleži divjadi po loviščih, temveč le s populacijami naravnih območij. Da bi bilo to možno, je potrebno zanesljivo ugotavljanje številčnosti divjadi in strukture populacij po spolih in starosti na vsem naravnem območju, neglede na kakršnekoli umetne meje, pa naj bodo že lovske ali občinske. Prav tako je potrebno vse posege v take populacije divjadi izvajati le na strokovno ute-

meljen način. Na eni strani morajo biti taki ukrepi utemeljeni s stvarnimi podatki o dejanskem stanju na območju, na drugi strani pa na poznavanju naravnih zakonitosti, torej strokovno utemeljeni in nato enotno izvajani, neglede na to, če se posamezna subjektivna mnenja s tem ne strinjajo. Danes je že nedvoumno dokazano, da sestav odstrela kot celote, s katerim lovstvo posega med divjad neke populacije, nanjo najbolj odločilno vpliva in to na njeno produktivnost in kakovost ter celo na obseg škod, ki jih divjad povzroča na polju in v gozdu. Selekcija posameznih primerkov divjadi z odstrelom, ki smo ji doslej pripisovali odločilen pomen, lahko le zaželeno dopolnjuje ta najpomembnejši ukrep, saj vemo, da napačno po spolih in starostni strukturi izveden odstrel daleko bolj porazno vpliva na populacijo kot napačen odstrel nekaj posameznih, še tako kvalitetnih primerkov. To je logičen zaključek, saj gre pri nepravilni sestavi celotnega odstrela za negativen vpliv na celotno populacijo divjadi območja, pri napač-

nem odstrelu posameznih primerkov pa kvečjemu za negativen vpliv na nekatere dele te celote, če že ne upoštevamo načelnih dvomov v pomen selekcije divjadi z izbirnim odstrelom. Upoštevanja vredni strokovnjaki danes namreč odločno dvomijo v možnosti selekcije divjadi z izbirnim odstrelom, ker trdijo, da v divjadi lovec vedno vidi le produkt okolja in zato po zunanjih znakih sploh ne more ugotoviti dedne zasnove divjadi. Toda ne da bi se spuščali v tako priljubljene, a ne bistvene razprave o pomenu izbirnega odstrela, lahko z gotovostjo trdimo, da mora biti odstrel najprej v celoti prilagojen številu, strukturi in vsakoletnemu prirastku populacije, če naj nato izbira primerkov z ozirom na kakovost kakorkoli že pozitivno vpliva. Prav tega temeljnega načela pa v naši lovski praksi ne upoštevamo. Ne poznamo ne točnega vsakoletnega ugotavljanja števila divjadi in prirastka niti po posameznih loviščih, kaj šele po naravnih območjih in niti ne izvajamo odstrela po enotnih načelih in smernicah v vseh loviščih naravnega območja.

Imamo sicer organizirane obvezne preglede trofej samcev, ki jih ocenjujemo glede na kakovost posameznega primerka, ne da bi pri tem upoštevali celoto. Redko se vprašamo, koliko samic in mladičev bi moralo biti odstreljenih tudi ob samcih, kar ima na populacijo divjadi odločilen vpliv. Tako se zgodi, da upravitelj lovišča, ki na pregled prinese kup rogovja slabe kakovosti, dobi priznanje za skrbno in vestno »gojitev« divjadi, ne da bi se pri tem vprašali, če to slabo rogovje ni le posledica nepravilnih posegov v strukturo populacije. Če bi naredili temeljito analizo odstrela srnjadi, o kateri pogosto tožimo, da kakovostno propada, bi verjetno dognali, da je prav v loviščih, katerih upravitelji za pravilen odstrel srnjakov dobijo največ priznanj v obliki zelenih pik, odstreljenih vse premalo srn da sploh ne streljajo mladičev in da najbrž odstrelijo vse srnjadi premalo z ozirom na njen splošno znan velik prirastek. Da na ta način slabih trofej za zeleno piko ni težko najti, je razumljivo. Dokler ta vprašanja ne bodo rešena v duhu sodobnih dognanj, ne bomo mogli trditi, da z divjadjo pravilno gospodarimo.

Drugo poglavje, ki je v našem lovstvu domala nedotaknjeno, pa je načrtna skrb za življenjsko okolje divjadi. Poleg sestava populacije ima v življenju divjadi glavno vlogo njeno okolje, ki ji daje zatočišče in hrano. Doslej pri nas ni bilo v navadi, da bi se lovci za to okolje načrtno brigali, ponavadi so le žalostno ugotavljali, kako sodobno kmetijstvo in gozdarstvo to okolje uničujeta. Častne izjeme tudi tu ne spremene splošne slike. Intenzivnega lovskega gospodarjenja pa ni brez načrtnega izboljševanja in skrbi za življenjsko okolje divjadi. Ta načrtna skrb se ne konča z ureditvijo nekaj polj in pasišč, temveč je v ureditvi prav vse površine lovišča za divjad. Izkoristiti je treba vsako krpico tal

in vsak kotichek, ki ga kmetijstvo in gozdarstvo lahko pogrešata. Takega prostora je pri nas še na pretek. Predpogoj za tako delovanje pa je seveda tesno in načrtno sodelovanje s kmetijstvom in gozdarstvom. Potrebno bi bilo urejevati gozdne robove v prid divjadi in pokrajinski sliki, saditi plodonosno drevje, izboljševati zanamarna pasišča, čuvati grmišča in izvajati še druge ukrepe. Vse to bi morala lovišča izvajati po točno določenih, s kmetijstvom in gozdarstvom uskladenih načrtih. Ker pa načrti takega delovanja ne predvidevajo, gre denar, ki ga lovske družine nimajo malo, predvsem za nepotrebne lovske kočice, ki divjadi prav nič ne koristijo, medtem ko je poprečen lovec pač prepričan, da so kočice glavni odraz njegove skrbi za lovišče. Lovske kočice pri nas rastejo kot gobe po dežju, za izboljšanje okolja in prehrane divjadi pa je navadno škoda vsake pare.

In končno je posledica obravnavanja divjadi kot domače živine tudi brezglavo preganjanje tako imenovanih roparic. Danes, ko je dokazano, da je za dobro uspevanje jelenjadi potreben celo volk v zmernem številu, bi naši lovci hoteli razglasiti še medveda za škodljivca lovišč in uničevalca srnjadi, da o zahtevah po strupu in streljanju mesojedih vrst v času, ko imajo mladiče, sploh ne govorimo. Pri tem, ko se lovec razglašča za zaščitnika in branilca »koristne« divjadi, ne misli na to, da so se vrste divjadi že tisočletja pred pojavom človeka na našem planetu prilagajale druga drugi in da so med seboj v okviru naravne skupnosti tako tesno povezane, da ima uničenje ene neogibno porazne posledice za drugo vrsto. Narava ima svoje zakone, ki jih človek ne sme brezobzirno teptati, ker se mu maščuje. Znano in dokazano je, da zatrtje »roparice« narava nadomesti s paraziti in bacili, ki med

divjadjo še vse drugače zagospodarijo kot mesojede vrste. Zato je sodobno lovstvo le tisto, ki zna previdno uravnavati naravna razmerja in ki ne govori o zatiranju katerekoli vrste. Končno je najpomembnejša naloga lovstva prav zaščita narave. Sodobno lovstvo je le ena izmed komponent splošnega sistema kompleksnega varstva narave in že zato v njem ne bi smelo biti mesta zatiranju. Zaščita narave je tako pomembna naloga lovstva, da se ji v naprednih državah podredijo vse druge naloge.

Le bežno sem omenil nekaj načelnih vprašanj, ki jih mora naše lovstvo v doglednem času rešiti. Vsaj reševati bi jih moralo začeti čimprej. Kako in kdaj jih bo rešilo, pa je odvisno od tega, v kolikšni meri bo našla strokovnost pot v lovsko gospodarjenje. Strokovnost v katerokoli dejavnost pa lahko uvedejo le ljudje, ki svoj posel dobro poznajo in imajo obenem možnost, da svoje znanje uveljavijo. Glavno vprašanje pri vsem skupaj je torej, če take ljudi v lovstvu imamo in če lahko strokovno delajo.

Iz avstrijskega lovskega glasila Der Anblick

Od kačjega pika umre največ ljudi v Aziji, na leto 30 000—40 000, in sicer od gadov; v ZD Amerike komaj 15 ljudi.

Na črnem trgu v Adis Abebi (Etiopija) prodajo še vsako leto kakih 8000 leopardjih kožuhov, zaradi mode ženskih plaščev, ki tako ogroža obstanek te lepe divjadi.

V Britanski Kolumbiji sme vsak polnoletni državljani, ki si kupi lovsko karto, letno upleniti dve snežni kozi. Ta divjad ima izredno okusno meso.

Lovski oprtnik

Lovska družina Videm ne sme biti zgled drugim

V decembrsko številko »Lovca« 1969 je prispeval dopis Rudi Gabrič »Pet črnuhov v dveh urah«. Pravičen naslov pa bi moral biti »Štirje ozimci v dveh urah, svinja pa v tujem lovišču ranjena«.

Meni in še marsikomu se zdi, da navedeni lovci niso pravi lovci, temveč uničevalci te plemenite divjadi. V tropu so bili štirje mladiči in stara svinja vodnica. Kakor pa je iz omenjenega prispevka razvidno, so se hoteli junaki tistega dne izkazati. Dovolj je žalostno, da so v tropu streljali tudi svinjo vodnico. Ranjena svinja se je drugi dan zadrževala v lovišču LD Artiče, toda »lovci« niso te družine obvestili, da bodo v njenem lovišču iskali ranjeno svinjo.

Tudi letos so v istem predelu videmski lovci naredili dva pogona. V prvem pogonu je lovec Črnelič streljal na prašiča z idealno, toda zgrešil, potem pa je še dvakrat streljal s šibrami št. 2. Lovski zakon ne dovoljuje streljati na divje prašiče s šibrami. Prašič seveda ni obležal, temveč je za sabo puščal krvavi sled.

Za tem prašičem so šli navedeni junaki preko lovišča LD Artiče v lovišče Pišce, okrog 20 km od svojega lovišča, ne da bi ti dve družini obvestili. Ne vem, kako sta ti družini reagirali na tako početje. Ranjenega prašiča tudi niso našli.

Sem lovec s srcem in ljubitelj divjadi, pa se mi gnusi tako početje.

Priporočal bi, da sanitarni inšpektor Lovske zadruga, ki pregleda od lovskih družin poslano divjačino, tudi ugotovi, s čim je bila uplenjena. Nekateri lovci namreč še vedno streljajo na

prašiče s čimer koli, samo da počti. Ne pomislijo, da je za to vrsto divjadi primeren le krogelni naboj, s katerim količjakj dobro zadet črnuh obleži v ognju. Dogaja se tudi, da nekateri streljajo srnjad z idealno. Sanitarni inšpektor bi moral take posameznike ali družine prijaviti za kršitev lovskega zakona. Na ta način bi bila marsikatera divjad rešena muk od zastrelitve.

M. Ogorevc

Činčila

Činčila je glodavec v Kordiljerih, visokem gorovju Južne Amerike, na skalnih višinah 2000 do 3000 metrov, po obnašanju podoben veverici, spada pa med zajčje miši. Živi po rovih, razpokah in špranjah v skalah, hrani se z rastlinjem. **Mala činčila**, dolga poprečno 26 cm, s košatim, kakih 13 cm dolgim repom, je doma v Čilu in Boliviji, s svilnato mehko sivo dlako srebrnega bleska, zgoraj pepelnato ali platinasto siva, spodaj svetlejša rumenkasta, tudi bela. Oči ima velike, črne in dolge brke. Činčila je dobra plezalka in bolj nočna živalca. Breja nosi 108 do 110 dni in ima navadno do 2 mladiča, redko do štiri. Zaradi izredno plemenitega krzna so tega glodavca ob prelomu stoletja domala uničili, dokler ga države niso strogo zaščitile. Tej povsem podobna je **velika činčila**, 30—50 cm dolga, z 20 cm dolgim repom. Križanci obeh činčil

so plodni. Zaradi dragoce- nega krzna so farme činčil razširjene po vsem svetu. Sedaj imamo farmo tega kožuharja tudi v Kopru — Agraria Koper, kmetijsko predelovalni združni kombinat, ki daje interesentom tudi navodila za rejo činčil.

M. Š.

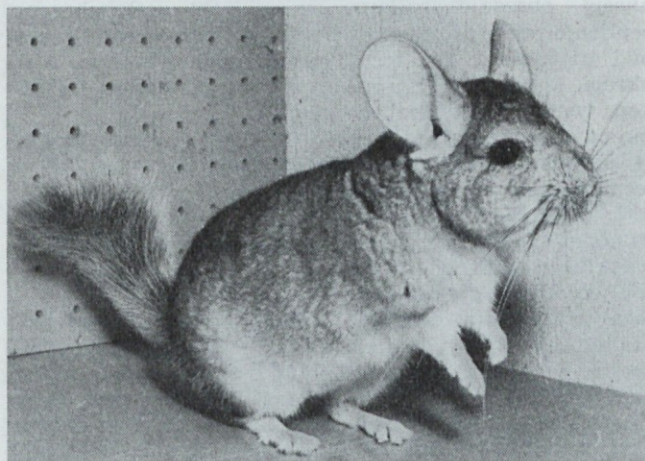
Naseljevanje divjih kuncev v Sloveniji

V Lovcu 1929, str. 241, opisuje Ant. Godec poskuse za naselitev divjih kuncev v okolici Hoč pri Mariboru in okolici Ptuja. Nobena teh naselitev ni uspela. Vem še za dva poskusa, ki naj jih zabeležim. Kaki dve leti pred prvo svetovno vojno so avstrijski dvorski lovci skušali na veleposestvu v Lipici zarediti kunce, v Prestranku na Krasu pa fazane. Poskusi niso uspeli. Druga naselitev kuncev pa je odlično uspela, tako da je spravila naselitelja v obup. Leta 1932 ali 1933 sem se v Mirni na Dolenjskem seznanil z mladim gozdarjem, strastnim lov- cem, upraviteljem graščine Mirna, rojakom in nemčurjem iz Šentilja pri Mariboru. Nagovoril sem ga, naj zaredi divje kunce v graščinskem lovišču, da bo lahko vse leto pokal, ker divji kunec ni zaščiten. Nasedel je in naročil štiri pare kuncev ter jih spustil ob zidovju gradu, kjer so našli idealne pogoje za kopanje rovov in razmnoževanje v suhih peščenih tleh. Toda kmalu so se spravili na

sadno drevje okrog gradu. Spriče grozeče škode se je upravitelj seveda prestrašil in sklenil, da jih pokonča z vsemi sredstvi. Spočetka je bil odstrel z grajskih strel- nih lin uspešen. Kunci so se kmalu znašli in jih je bilo potem težko dobiti pred puško. Sicer je bilo pokanja na bežeče kunce dovolj, a uspeha malo. Navzlic nagra- dam za odstrel, lovu z zankami in pastmi, so jih od 4 izpuščenih parov spom- ladi, uplenili v jeseni 84! Upravitelj je pa nekaj ulov- ljenih parov prenesel in spustil v gozdni predel Blat- nik, vzhodno od gradu, v umetne rove s kotlom. Ob- držali so se leto dni, ker jim vlažna ilovnata zemlja ni godila.

Divji kunec, ki je za polo- vico manjši od divjega zaj- ca, se silno hitro množi v zemeljskih rovih, kjer samica skoti 5, 6 in več mla- dičev po petkrat na leto. Njegova domovina je Sre- dozemlje. Za lov nanj upo- rabljajo največ vretico ali belo podlasico* (mustela pu- torius furo), doma baje v Afriki. Od tam so jo prine- sli v Španijo, da bi zavrli razmnoževanje kuncev, ki so delali na poljskih kultu- rah in zlasti na sadnem drevju ogromno škodo. Španci uporabljajo vretico tudi za lov na podgane po domačijah. Vretica je zelo

* Bela podlasica ali vretica je čisto bela ali žemljasto ru- mena rdečkasta žival. Je edi- na kuna, ki je postala skoro domača žival. Ljudstva okrog Sredozemlja so jo že davno gojila, da jim je pokončevala miši in podgane, in to vse dotle, dokler ni mačka prez- vela njeno vlogo. Priučili so jo tudi lovu na kunce in zato jo v glavnem še danes upo- rabljajo. Pravi lov seveda to ni ne za podlasico in še manj za lovca. Stvar poteka namreč tako, da pred vse vhode v kuncje rove nastavijo mreže, ki se same zadržujejo, in potem spustijo v rove vretico. Ze oblak smradu, ki ga razširja ta kunja smrduha, preplaši sive dolgouhce, da se zaradi bli- žine smrtnega sovražnika po- ženejo iz rovov in se zadr- gnejo v mreže. Preden spustijo to podlasico v luknje, ji na- vadno navežejo nagobčnik, da ne bi kuncev morila pod zem- ljo, se napila krvi in našrla mesa in nato po stari dihurški navadi trdno zaspala. Nekateri lovci ji navežejo še zvonček. Pogosto se namreč pripeti, da vretica naleti pod zemljo na hermeline ali dihurja. Tedaj zvonček pove gospodarju, kje divja boj, da lahko pomaga z zgoraj. (H. W. Smolik: Živalski svet.) Ur.

živahna in krvoločna, zato kunci beže pred njo v smrtnem strahu iz rovov pred puško ali v nastavljenih mrežah. Nerodno je le, če vretica ujame v rovu kunca, da se napije njegove krvi in potem ob njem v rovu zaspi. Včasih jo je treba dolgo čakati, da se naspri in da zleze iz rova. Na Siciliji nekateri lovci že želijo, da se lov z vretico prepove, ker je kunec že redek. Zadnje čase jih bolj športno love z malokalibrsko puško s strelnim daljnogledom, ko pridejo kunci iz rovov na pašo.

V knjigi »Naš lov I« je zapisano: »Dokler sv. Hubertus varuje naša polja pred kuncem, nam ni treba podrobnejšega opisa lova na tega škodljivega glodalca in podzemnega proletarca«.

No, jaz sem se ga vseeno nekoliko spomnil in mislim, da ga zaradi tega še ne bomo imeli v Sloveniji. Razen seveda, če se ne najde kak »pametnjakovič« kakor tisti gozdar v Mirni.

Tone Črnač

Divjim racam podaljšajmo lovopust

Strinjam se s piscema v 9. in 11. št. Lovca, ki predlagata podaljšanje lovopusta divjim racam do 1. 10. Tudi naša LD Murska Sobota, še posebno lovci revirja Krog, smo o tem že večkrat razpravljali. Pri nas je ista pesem, da ne moremo nikamor naprej s staležem divjih rac. Precej mladih rac se uniči, nekaj jajc pobežejo otroci in tako lahko vidimo »jate« le s 3—5 racami. Pri nas na Muri in njenih velikih mlakah ima mlakarica vse pogoje, saj nikoli ne zmanjka vode. Nekateri mlake tudi v najhujši zimi ne zamrznejo. Ob Muri je dosti rac le takrat, ko je na Blatnem jezeru na Madžarskem zelo hud mraz, ko se živo srebro spusti 25 do 35 stopinj pod ničlo. Takrat kar mrgoli ob Muri in v eni jati lahko vidiš 30 do 50 rac. Tudi divjih gosij je takrat ob Muri dovolj,

a le po nekaj dni, da se odpočijejo za nadaljnjo pot proti jugu. Včasih je bila naklonjena sreča kakemu našemu lovcu, da je ustrelil na enem čakanjku kar po 2—3 gosi. Velik lovski užitek je, ko pozimi v snegu in mraku čakaš na race in gosi. Večkrat je tak naval ob Muri, da ne utegneš pobirati plena in polniti puške. Zraven tega te pa že začčenja »lizati koza«, da se ves treseš od mraza. Race ostanejo pri nas, dokler traja hud mraz. Ko postane topleje, se takoj odselijo domov. Redko katera teh rac ostane pri nas.

Ponovno predlagam, da zaradi upadanja števila naših rac domačink počakamo z odstrelom te divjadi tja do 1. 10. Uspeh bi se pokazal že v nekaj letih.

Tudi Lovska zveza Slovenije naj bi dala podporo predlogu za podaljšanje lovopusta tej naši lepi vodni divjadi.

Št. M.,

Izdajateljski svet »Lovca« je predlagal izvršnemu odboru LZS, da priporoči vsem lovskim organizacijam podaljšanje lovopusta divjim racam in da naj se zavzema za večjo zaščito divjih rac tudi v lovskem zakonu.

Ur.

In še nekaj o steklini

Članek Janeza Črneja v »Lovcu« št. 12/1970 ter nekatere pomanjkljivosti v zvezi s cepljenjem psov proti steklini so mi dali pobudo, da o zadevi napišem nekaj tudi jaz.

V članku J. Črneja beremo, da veterinarsko zaščitni ukrepi obsegajo zaščitno cepljenje vseh psov, starih nad tri mesece. Da, to so ukrepi, ki jih postavlja zakon, vendar mnogokrat samo na papirju, kajti dogaja se, da nekateri psi niso deležni veterinarjeve igle. Menim, da ni dovolj če veterinarska služba razglasi na lepakih po vaseh, da je cepljenje proti steklini dne tega in tega in da bodo kršitelji, ki ne priženejo svojih psov cepit, kaznovani.

Primeri se, da imajo v nekaterih hišah po dva psa,

od katerih ostane mlajši ponavadi necepljen. Mlajšega preprosto zatajijo, češ da je pač še premlad in da takšnega ni treba cepiti. O tistih treh mesecih starosti, ki jih omenja zakon, se taki prestopniki nič kaj radi ne pogovarjajo, saj so njihovi štirinožci že krepko zakačali v šesti, sedmi ali celo osmi mesec starosti. Če taka dejanja pogledamo malce поблиže, se nam vsili vprašanje: ali ljudje sploh poznajo koristnosti cepljenja proti steklini in posledice, ki bi utegnile nastati v nasprotnem primeru.

Nepravilno se mi zdi, da se vrši cepljenje v vasi na enem mestu, kamor priženejo (ali ne priženejo) lastniki svoje pse. Veterinar naj bi opravljal svoje delo na vasi od hiše do hiše, kakor če cepi prašiče ali kokoši. Tako bi po hišah lahko zvedel nekaj več o tej zadevi. Ne nazadnje tudi njegova prisotnost na dvorišču deluje povsem drugače kot lepak na telefonskem drogu. Drugo, kar se mi zdi nepravilno, je, da mnogo psov na podeželju ni priklenjenih in se nekateri izmed njih klatijo včasih zelo daleč naokoli, kjer ogrožajo bodisi divjad, bodisi da delajo škodo po dvoriščih, ko moré domače zajce, praznijo kokošja gnezda in podobno.

Lovske družine se proti takim pojavom ne morejo boriti res učinkovito. Na merodajnejših mestih bi morali o tem razmisliti in seveda tudi ukrepati. Če lahko verjamemo glasovom o hitrem širjenju stekline v drugih deželah, potem se moramo resno lotiti vseh ukrepov, ki bodo pripomogli k preprečevanju te bolezni. A ne samo lovci, temveč vsi občani!

Janez Plohl

Ubogi ježki in žene

Sosedov Muri je nad hišo v grmovju lajal in cvilil. Mož je vzel puško in šel gledat, kaj ima pes. Gleda psa in vidi, da je ves krvav po nosu. Seveda v klopčič

zvit jež! Pobral ga je in odnesel domov. Dali smo mu mleka in ga spravili v shrambo. Zjutraj in zvečer smo ga krmili in vedno je šel sam nazaj v shrambo. Neki dan sem se čez noč odpeljala z vlakom k staršem, zato sem že prej možu in sinu pripravila kosilo za drugi dan in ga postavila v shrambo. Ko sta zjutraj prišla v shrambo, je bilo vse narobe, tudi kosilo je bilo na tleh. Ko sem se vrnila, sem našla ježa za zabojem krompirja, ga izvlekla in vrgla ven v travo. Pri pospravljanju shrambe pa zaslišim neko cviljenje. Pogledam pod okno, če je to jež, ki sem ga vrgla iz

Foto L. Z.

hiše, pa ni bilo ničesar. Čez pol ure, ko zopet pridem v shrambo, so romali po shrambi trije ježki. Takoj se mi je posvetilo, zakaj je jež ponoči naredil tak prevrat. Odprla sem vrata, da bi ježevka lahko prišla k mladičem. Pa je ni bilo. Ni jih prišla iskat in ježki so poginili. Še sedaj večkrat mislim, zakaj vendar mati ni prišla po mladiče, saj vsaka žival išče svoje mladiče. Hudo mi je bilo. Če bi bila prej vedela zanje, bi bili vsi radi poskrbeli za ježke. Mož me je okregal, čeprav je vedel, da so se mi smilili.

Čez nekaj dni je bil pri čebelah roj. Brž sem telefonirala možu, da je roj sedel na hruško. Odgovoril je: »Pusti ga pri miru, da se ne zgodi kakor z ježi!«

Po kosilu sva šla roj vsajat. Mož je vejo odžagal, jo privezal na vrv in mi jo podal po lestvi. Veja pa je bila tako težka, da se je čebelni grozd dotaknil tal in čebele so se zaprašile vame. Spustila sem vejo v travo in zbežala, čebele pa za menoj. Zatekla sem se v drvarnico, od tam pa v kuhinjo, kjer sem se jih šele znebila. Največ sem jih imela v laseh. Ko sem prišla na vrt, je bil roj že v panju. Seveda sem bila znova kregana: »Ježe si uničila, sedaj bi pa kmalu še roj.« Nič nisem rekla, saj smo itak vsega krive žene.

T. J.

Dihur v jezevi koži

Dihurje uvrščamo lovci med velike škodljivce, saj nam v lovišču povzročajo precejšnjo škodo. Dihur mori in napada mlade zajčke, mlade jerebice itd. Zato ga tudi uničujemo na kakršenkoli lovskopravičen način.

Jaz sem jih uplenil že precej s pastjo, z zabojem in tudi s psom, ki dihurja hitro nakaže s kopanjem pod kakim meliščem, potem ga pa z mojo pomočjo tudi brž pokonča. Največ sem imel do sedaj uspeha s pastjo-zabojem, ki sem jo sam napravil. Vanjo se dihur ujame živ.

Pred nedavnim se mi je pripetilo tole: Sosedova vdova mi je kot lovcu prišla tarnat, da ji neka žival odnaša in požira jajca z gnezdišč v steljišču pod poslopjem. Takoj prinesem omenjeni zaboj, v notranjščino vržem in ubijem gnilo jajce, ter ga nastavim na primerno mesto. Že rano zjutraj drugi dan priteče soseda in veselo naznani, da je past sprožena in v njej dihur. Z zadovoljstvom grem po past. Ko jo prinesem domov, pripravim vrečo, da spustim vanjo dihurja in ga pokončam. Toda ta dihur je bil nekam preveč miren, nič se ni zaletaval. Dokaj previdno pogledam še enkrat proti svetlobi in skozi špranjo opazim bodice. Počasi od-

prem vratca in preseneti me jež, ki je lagodno prikorakal iz zaboja. Pokličem sosedo, da je videla, kakšen dihur ji je pobiral jajca. Nekaj časa je jež ležal pred menoj zvit v klopčič, potem pa se je previdno izmotal, počasi vstal in lagodno odšel za hlevom v prostost.

Viktor Zadnikar,
LD Dobrova

Slepi srnjak

Julija v preteklem letu sem se s kolesom pripeljal v Lotmerk, v srcu Jeruzalemskih gor, na srnjaka. V svetinskem zvoniku je ura ravno bila tretjo jutranjo uro, ko sem se stisnil k stari bukvi ob gozdu, od koder sem imel razgled po deteljišču. Že šesto jutro sem ga čakal na tem mestu, ker mi je prvič pogled obstal na

njegovem močnem rogovju in na njegovem nekam čudnem obnašanju. Ko sem tako premišljeval, je zlato jutro zdramilo ptičje petje in opazoval sem prebujanje dneva, ki so ga rdečili prvi sončni žarki. Predramil me je rahel šum, da sem se ozrl. Stal je nedaleč od mene v rosi detelji in srce mi je začelo močno utripati. Ko je sklonil glavo nad zelišče, je v jasno jutro odjeknil strel in srnjak se je zgrudil. Prišedši do njega, je poslednjič dvignil glavo. Opazil sem, da je — slep. Občutil sem zadovoljstvo, da sem ga rešil muk. Naložil sem ga na kolo, še enkrat pogledal na sončne gozdove in krenil proti domu skozi polje, na katerem se je v rahlem vetru pozibavalo težko klasje, pod nebom pa je škrjanček žvrgoletel svojo jutranjo pesem. Ko sva doma s prijateljem odžagovala rogovje, sva

opazila, da je imel srnjak izlitate oči od šiber, katerih sva nekaj našla tudi pod kožo na lobanji. Skleपालa sva, da ga je moral pred leti obstreliti divji lovec. Kako se je potem uboga žival prebijala skozi življenje, je skrivnost. Njegovo rogovje sedaj krasi zbirko mojih trofejev, od katerih mi je trofeja slepega srnjaka najbolj pri srcu.

Ivan Kukec, LD Ormož

Medvedje zgodbi

Predlanskim se je že zgodaj spomladaj pojavil medved v naši okolici. Neki dan je šel Boris iz Orehka pripravljat drva. Proti poldnevju mu je njegova žena prinesla kosilo. Zakurila je ogenj, začela cvreti čevapčiče. Nenadoma je nje-na prijateljica, ki je prišla z njo, zagledala v bližini kosmatinca. Začela je prestrašeno vpiti in medved je zbežal v grmovje. Boris jo je pokaral, zakaj ni molčala, saj bi mogoče prišel bliže, ker mu je verjetno godil vonj po čevapčičih.

Drugi prizor. Junija je prišel Ivan, član naše lovske družine, na srnjaka, pa je ob senožeti opazil svež medvedji sled in nekaj razkopanih mravljišč. Naslednji dan je zopet šel na srnjaka. Ko se je že vračal proti domu, je zaslišal lomastenje v grmovju, takoj je pomislil na medveda. Lomastenje je prihajalo vedno bliže. Pokleknil je in nameril puško v smer, od koder se je bližal šum. Namesto medveda pa je prišel iz grmovja Milan Vovk, z butaro palic na rami. Ko je zagledal lovca, ki meri vanj, se je tako prestrašil, da mu je butara padla z ramena. Kasneje je Ivan večkrat povedal, kako je čakal medveda, a je prišel »vovk«.

V juliju je Ivan šel na lov v Cerovec in zagledal medveda, kako obira češnje. Bil je na precej krepki češnji, polni sladkih rdečih sadežev. Nenadoma počí veja, na kateri je bil, ker se je nagnil preveč naprej. Ubogi medved je z vso težo padel

Foto ing. J. Černač: Štorkljinno gnezdo v Prekmurju

na tla. Ko se je pobral, je zagledal pred seboj lovca. Zabrudal je in odkoracal v gozd. Parkrat ga je videl tudi Edvard, ki je napravljajal les, je pa raje molčal, ker so bili okoličani nekoliko prestrašeni, posebno tisti, ki hodijo delat v tovarno v nočnih izmenah. Neki dan sem se odločil, da grem pogledat k solnicam, če so kaj obiskane. Vzel sem puško in stari kuža je šel z menoj. Ob neki jazbini, pred katero je bil precej velik kup zemlje znešen iz luknje, se je pes ustavil in se takoj nato povlekel v luknjo. Začel je lajati in lajal je neprenehoma. Dolgo sem ga zaman klical. Pes je v jazbini še kar lajal, jaz pa sem odšel počasi proti domu. Na travniku Ogenci sem sedel pod borovec, da počakam kužeta. Toplo sonce je pripekalo in jaz sem zadremal, utrujen od vsakdanjega dela, ki ga je veliko ob košnji. Ne vem, koliko časa sem spal. Nenadoma pa me je nekaj predramilo. Odprl sem oči in z velikim začudenjem zagledal srednje težkega medveda, ki je odskočil. Nekaj metrov od mene je obstal in me začudeno gledal. Ustrašil sem se neverjetno, a vseeno hladno rekel: »O, medo!« Takrat je zalajal kuža nedaleč vstran. Medved se je ozrl v smer laježa in počasi odhlačal po travniku proti potoku. K sreči sem se malo prej pomudil pod hrastom, čeprav ni bilo na njem napis WC. Zato so spodnje hlače ostale čiste. Kuža je prišel k meni in neprestano lajal, jaz pa sem še dolgo premišljeval, zakaj se mi je medved tako približal.

Teh zgodbic o medvedu še ne bi napisal, saj bi se ga ljudje, posebno šolarji, preveč bali. Ker pa že od lani pri nas medveda več ne sledimo, sem pomočil pero v črnilo.

Tone Ferkat,
LD Hrenovice

Zajec v zanki

Pred nekaj leti sva bila s sinom Marjanom nekega dne na pregledu lovišča.

Bilo je proti koncu decembra, in bilo je tudi precej snega in mraza. Pred poldnem sva se razšla na poti domov. Grem od Gostince proti Ribjeku, pa mi je nekaj šepnilo, da pogledam še v Trbulco, blizu Trebelnega. Na krmišču je bilo precej fazanjih sledov in tako jo mahnem zadovoljno naprej. Ko pridem iz grmovja do njiv, zagledam v meji pod njivo nekaj rjavega, ki se je malo premikalo. Takoj mi je bilo jasno, da je zajec v zanki. Brž mu zrahljam zadrgo in ga nekoliko pomasiram po vratu in grlu. Kmalu se je ovedel in začel lepo »prepevati« s krepkim glasom. O, ti mi boš pa za vabo na lisico, si rečem. Bil je lep, velik samec. Zvezal sem mu noge in ga v naročju nesel proti domu. Med potjo sem ga nekajkrat podražil, da je vokal, a tetke lisice ni hotelo biti. Doma sem ga pokazal ženi, ki se je takoj zbala, da bi ga usmrtil. Odnese sem ga v nekurjeno sobo, djal v kurnik in mu natresel detelje in jabolok. Menda je bil hudo lačen, ker se je jedi takoj lotil. Bil je kar prijazen, da sem ga smel božati po hrbtu; le ponoči je bil nemiren. To je bilo v četrtek, v nedeljo pa naj bi bila v tem kraju brakada. Zato ga nisem izpustil in tudi zato ne, ker sem ga mislil markirati. V nedeljo zjutraj sem šel v sosednjo vas, tako da so lovci prišli prej k meni, preden sem se vrnil. Lovec Jože je vprašal mojo ženo, kje da ima zajca. Lovcem sem namreč že prej povedal o zajcu. Žena pa je odvrnila: »Je že šel, ga ni več.« Ugotovil sem bil namreč, da je v kurniku manjkala letev, pa sem tisto stran kurnika pritisnil k zidu. Ponoči pa je zajec kurnik nekoliko odrinil, zlezal iz kurnika in se spravil na jabolka v sobi ter jih najmanj dvajset oglodal. Zatem je skočil na okensko polico, pritisnil na šipo in priprto okno se je odprlo. Zajček se je znašel v zlati svobodi, seveda brez značke. Lovci so se mi smejali, sam sem bil pa vseeno zadovoljen, ker sem dolgo uhu rešil življenje.

Leopold Pavlin

Mladi pišejo

Na pomoč ...

Ura je bila okrog treh popoldne. Od nenehnega prevažanja ilovnatih skladov in sončne pripeke sem bila od vseh najbolj izmučena in sem predlagala odmor. Komaj smo polegli v senco pod jablano, je tišino pretrgalo obupno vekanje iz gozda. Vsi trije smo skočili pokonci in brat je dejal:

Foto I. Napotnik: *Drugič puško na levo ...*

»To je srnica!« Pogledal je očeta, ki je samo pokimal, brž odšel proti hiši, rekoč: »Grem po puško, vidva pa skočita pogledat, če se da kaj pomagati!« Z bratom nisva več čutila utrujenosti in vročine ter jo skozi trnje in podrast ubrala v breg. Kar zagledava velikega črnosivega volčjaka, ki je davil srnjačka. Jela sva kričati, mahati in ploskati z dlanmi. Vsak trenutek je bil dragocen za mlado bitje. Pes je

spoznal, da je zanj igra izgubljena in se je pognal proti naši hiši, ker bi le tako lahko prišel čez most v vas na drugi strani reke. Brat je takoj presodil položaj in na vse grlo zakričal očetu: »Ata, pazi, pes je, proti tebi teče!« Trenutek za tem je počilo. V dolgih skokih naju je radovednost pognala proti atu, da sva na srnjačka kar pozabila. Pred očetom je ležala močna pasja mrcina. Šele čez čas smo se spomnili srnjačka in ubrali smo jo nazaj proti tistemu kraju. Po skrbnem iskanju smo ugotovili, da živalce ni več in da je na nek način odšla. Z bratom sva se zelo začudila, saj se

nama je zdelo, da je bil srnjaček tedaj močno razmesarjen in prepričana sva bila, da je že mrtev. Zelo težko mi je bilo, vendar smo se tolažili, češ, če je lahko še hodil, se bo ob skrbni materini negi le izlival, če ga ne bo preveč napadel mrčes. Psa smo za grebli, saj to zasluži vsako mrtvo bitje, srnjačku pa smo zaželeli vso srečo.

Olga Fajmut

Lovska organizacija

Naše trofeje na razstavi v Torinu

V okviru mednarodne razstave lova in ribolova v Torinu od 5. do 15. marca 1970 je bila tudi mednarodna razstava trofej. Razen Italije in Jugoslavije so razstavile trofeje v manjšem številu tudi Madžarska, Poljska, Avstrija in Norveška. Žal so organizatorji začeli prepozno s pripravami na razstavo, komaj mesec dni pred otvoritvijo, zaradi tega se je seveda več držav ni udeležilo.

Prireditelj je bila pod pokroviteljstvom Mednarodnega lovskega sveta (CIC). Za jugoslovansko lovstvo je bila ta razstava dvojnega pomena. Ponovno smo se pokazali z odličnimi trofeji, s kvaliteto, kakršno premore le malo držav v Evropi. Razen tega smo dobili novega svetovnega prvaka — merjasca, ki ga je leta 1969 uplenil Abaz Šabanoj, poklicni lovec v Prokletijah. Novi svetovni prvak ima 142,30 točke, kar je za 1,60 več od dosedanjega prvaka s Poljske.

Mednarodna komisija za ocenjevanje trofej je bila sestavljena iz priznanih strokovnjakov Avstrije, ČSSR, Italije, Jugoslavije, Madžarske in Romunije. Podpredsednik komisije je bil Veljko Varičak, svetnik Lovske zveze Slovenije, člana pa Lazar Raić, kustos lovskega muzeja v Zagrebu in Ivan Fabjan, direktor ZGD »Triglav«, Bled.

Jugoslavija se je udeležila te razstave s 50 trofeji. Razen tega pa so še razne jugoslovanske turistične agencije in podjetja razstavile več trofej. Celotni uspeh Jugoslavije je bil: 55 zlatih, 17 srebrnih in 24 bronastih medalj. Med temi je bila udeležena Slovenija s 15 zlatimi in 1 srebrno. Drugi pomen te razstave je propagandno - komercialni. Za nas je bila važna udeležba tudi zato, ker je bila

Razpis prvenstva LZS v lovskem streljanju za leto 1970/71

Tekmovanje za prvenstvo Lovske zveze Slovenije v lovskem streljanju za lovsko leto 1970/71 bo v nedeljo, 12. julija 1970, na strelišču LD Polskava v Zgornji Polskavi pri Slovenski Bistrici.

Strelci bodo tekmovali posamično in ekipno v naslednjih disciplinah: na umetne golobe, na pomanjšano tarčo srnjaka ter v kombinaciji obeh disciplin.

Uvrstitev v kombinaciji se bo ocenjevala na naslednji način:

vsak zadeti umetni golob 2 točki,

število zadetih krogov na tarči srnjaka je število točk.

Seštevek točk v obeh disciplinah je odločilen za izračun doseženega mesta v kombinaciji.

Ekipo sestavljajo 4 tekmovalci.

Strelci na umetne golobe bodo tekmovali v dveh serijah po 25 golobov, v mirujočo tarčo srnjaka z malokalibrsko puško pa z 10 strelji na razdaljo 35 m, prosto, stoje in brez optičnih pripomočkov ter označevanja posameznih strelcev. Prireditelj — Lovska zveza Slovenije — nosi stroške za naboje, golobe, tarče in izvedbo tekmovalca za štiri tekmovalce iz vsake področne lovske zveze. Lovske zveze lahko pošljejo na tekmovalce tudi več tekmovalcev od 4, vendar na lastne stroške. Lovske zveze lahko pošljejo na tekmovalce na stroške prireditelja tudi manj tekmovalcev kakor štiri, a bodo njihovi rezultati ocenjeni samo v konkurenci posameznikov.

Lovske zveze lahko pošljejo na tekmovalce ekipe ali posameznike, ki bodo tekmovali: ali samo v streljanju na umetne golobe, ali samo na tarčo srnjaka, ali v obeh disciplinah.

Trening za obe disciplini bo v soboto, 11. 7. 1970, od 9. do 12. in od 14. do 17. ure na strelišču LD Polskava. Stroške za trening nosijo področne lovske zveze ali posamezniki.

Dne 11. 7. 1970 ob 19. uri bo v domu LD Polskava v Zg. Polskavi žrebanje vrstnega reda nastopajočih ekip, upoštevajoč poimenske prijave.

Pričetek tekmovalca v nedeljo, 12. julija, ob 8. uri.

Najboljših deset posameznikov v vsaki disciplini prejme diplome, prvih pet dobi poleg diplom tudi praktična darila, prvi trije od njih pa razen diplom in daril

Izpiti za naslov »sodnik lovskih strelskih tekmovalcev«

Komisija za strelstvo LZS razpisuje izpite za naslov sodnika lovskih strelskih tekmovalcev.

Za izpit se lahko prijavi vsak izprašan član lovske organizacije. Prijavo mora poslati Lovski zvezi Slovenije do 2. julija 1970. Vsak kandidat za sodnika lovskih strelskih tekmovalcev mora poznati Pravilnik Strelske zveze Jugoslavije o streljanju na umetne golobe in splošna pravila o vodenju in ocenjevanju tekmovalca v streljanju na

še plakete Lovske zveze Slovenije.

Najboljše tri ekipe iz vsake discipline dobe diplome, prve iz vsake discipline pa tudi prehodni pokal.

Lovske zveze naj pošljejo poimenske prijave Lovski zvezi Slovenije najkasneje do 4. julija 1970.

Prenočišče od 11. na 12. julij lahko udeleženci tekmovalca rezervirajo do 8. julija na naslov: LD Polskava — tovariš Jože Pristovnik, Slov. Bistrica, Prečna ulica n. h.

Dne 11. julija ob 20. uri bo na prostem pri domu LD Polskava, če bo ustrezno vreme, predvajanje filmov o življenju divjadi.

Vsako soboto do tekmovalca je na strelišču LD Polskava v Zg. Polskavi možen trening od 16. do 19. ure.

Vse lovce, predvsem domačine in člane bližnjih LD vabimo, da si tekmovalca ogledajo.

tarčo s kroglo. Izpit bo teoretičen in praktičen. Praktični del izpita bo 11. julija od 9. do 12. in od 14. do 17. ure na strelišču LD Polskava, teoretični del pa istega dne od 17. ure dalje v domu LD Polskava.

Pravila o tekmovalcah interesenti lahko dobe, izvod po 3 din, v pisarni Lovske zveze Slovenije, Ljubljana, Župančičeva ulica 9.

Komisija za strelstvo Lovske zveze Slovenije

razstava v Torinu, glavnem mestu Piemonta, ki je znan po gorskih lovcih na game in kozoroge, torej lovcih, vajenih puške risanice. Obisk je bil proti vsakemu

pričakovanju zelo velik. Zanimanje za možnosti lova pri nas pa prav tako. Prvi rezultati so se pokazali že v aprilu in juniju letos, ko se je prav iz Piemonta po-

javilo pri nas mnogo lovcev za lov na medvede in srnjake.

V okviru razstave so bili tudi simpoziji z raznimi temami kot npr. lov na div-

Foto P. Jelenič: Pri lovski koči LD Črnomelj na Konjskem hribu

jega petelina in ruševca — spomladi ali jeseni, prepoved spomladanskega lova na selivce itd. Naši predstavniki so na teh simpozijih aktivno sodelovali.

V okviru razstave je bil tudi festival filmov s temo: lov in narava. Prvo nagrado je dobil jugoslovanski film »Embrion«, drugo jugoslovanski film »Človek in narava«. Oba filma sta izdelek naših avtorjev, lastnik pa Lovsko-gozdarsko in kmetijsko gospodarstvo »Jelen«, Beograd. Tretjo nagrado je prejel italijanski film »Življenje v Gran Paradisu«. Otvoritve razstave sta se razen pomembnih italijanskih osebnosti udeležila tudi podpredsednik Mednarodnega lovskega sveta (CIC) dr. René La Roche in generalni administrator CIC Claude Chavane, ki je imel v Torinu tudi predavanje »Lovstvo in leto varstva narave«.

-k

IZ LD Kanal

Lovišče kanalske lovske družine leži ob srednji Soči in med Kanalskimi hribi. Meji tudi z državno mejo po dolini Idrije (Benečija). Lovne površine je 5493 ha. V tem predelu po vojni ni bilo srnjadi, sedaj pa se je

zelo razmnožila, da je letni odstrel tudi preko sto kosov. Družina šteje 40 članov, ki so vsi prizadevni in se strokovno izpopolnjujejo s predavanji ter razpravami na posvetih ipd.

LD Kanal je pred leti razvila svoj prapor, ki sta mu botrovala Jožko Štrukelj in Marjan Fortunat. Prireditelj je bila zelo slovesna, predvsem pa so se odrezali domači lovci z mimohodom v lovskih krojih.

Letos so se zbrali člani LD na občnem zboru 11. 4. Živo so se zanimali, kako je upravni odbor med letom opravljal naloge oz. kako je gospodaril. Občnega zbora se je udeležil tudi zastopnik LZ Gorica Edvard Rehar. Predvsem so se lovci zanimali za odstrel srnjadi. Družina je že v preteklem letu sprejela dolgoročni plan za znižanje staleža srnjadi, ki precej presega gospodarsko znosen stalež. Zato je planirala še večji odstrel srnjadi kakor v preteklem letu, da bi se dvignila kvaliteta te divjadi.

Drugače je s fazani in z zajci, ki jih je vsako leto manj, čeprav jih veliko vlagajo in skrbje za osvežitev krvi. Vsak lovec obvezno skrbi za tri solnice, poleg tega pa je v lovišču veliko visokih prež, krmišč za divje prašiče, mrhovišč, lovskih stez, krmišč za fazane itd.

Za marsikaterega lovca je to delo kar naporno, saj je poprečna starost lovecvisoka; lovske vrste bi bilo treba pomladiti. Vpisu novih članov pa se vse družine izmikajo, tudi naša. To vprašanje so postavili tudi E. Reharju, češ, kako delajo druge družine v LZ. Odgovoril je, da prisilci pač čakajo, da pridejo na vrsto. Člani pa se niso strinjali, da bi se povečala pristopnina.

Poročilo blagajnika je bilo kratko. Družina razpolaga s precejšnjimi sredstvi, ne samo z dohodki iz lovišča, temveč tudi z denarjem, ki ga med letom dobi s prireditvami. Zato je LD Kanal sklenila pokloniti za izgradnjo bolnice v Šempetru 1000 din.

Vsako pomlad se izvede obvezen preskus risanic in tako je sedaj v glavnem vse orožje sodobno in odlično. Tudi druga oprema lovecjev je zadovoljiva. K temu je veliko pripomogla LZ s predhodnimi naročili opreme. Kolikor lovci nimajo lastnih sredstev za takojšnjo nabavo, dobe pri LD za določen čas posojilo.

Kakor običajno je tudi letos družina nagradila tri lovce z največ točkami, doseženimi pri uničevanju roparic. Tudi v bodoče bo LD posvečala veliko pažnje uničevanju roparic, zaradi vla-

ganja zajcev in fazanov. Ker v LD že prevladujejo istrijanci, se nabavita za enkrat še dva terierja in krvosledec. Do sedaj je bilo premalo zanimanja za kinologijo.

Ker je prašičev vedno manj, je E. Rehar predlagal, naj bi določili zaščitni predel, ki naj bi segal od Gorice do Kanalskega. Dokončno pa še ni sklenjeno, kje naj bi bil divji prašič zaščitni. Drugo je plačilo škode. V nekaterih loviščih se divji prašič zadržuje le v hudih zimah, je bolj prehodni in ne napravi nobene škode, drugod je pa stalen in je škoda precejšnja, plačati jo mora pa prizadeta družina sama. Tudi glede tega bo treba nekaj ukreniti.

Občni zbor je tudi predlagal za odlikovanje dva častna člana, ki imata velike zasluge in sta najstarejša lovca daleč naokoli.

Na prvi seji novoizvoljenega upravnega odbora, ki ji je prisostvoval tudi tovariš Marinič, predsednik krajevne skupnosti Kanal, sta bila sprejeta predloga, da se v lovišču zasadi domači koštanj, in da se razmisli o gradnji lovskega doma s pomočjo vseh organizacij v Kanalu.

Anton Oseli

Občni zbor LD Plešivica

Dne 22. marca 1970 smo prisostvovali pomembnemu občnemu zboru LD Plešivica-Žužemberk. Poleg člana lovske družine so se občnega zbora udeležili še zastopniki LZ Novo mesto, Gojitvenega lovišča »Rog«-Kočevje, LD Lazina in LD Suha krajina.

Iz poročila upravnega odbora je bilo razvidno, da je LD v preteklem lovskem letu navzlic mnogim težavam uspešno opravila svoje delo, posebno še glede gojitveno-čuvajske službe.

Dohodki LD so bili v preteklem lovskem letu 54 763,62 din, izdatki pa 47 834,61 din. Tudi finančni načrt za lovsko leto 1970/71 predvideva velike dohodke, realizacija pa bo predvsem odvisna od izvršenega plana odstrela in lovskega turizma.

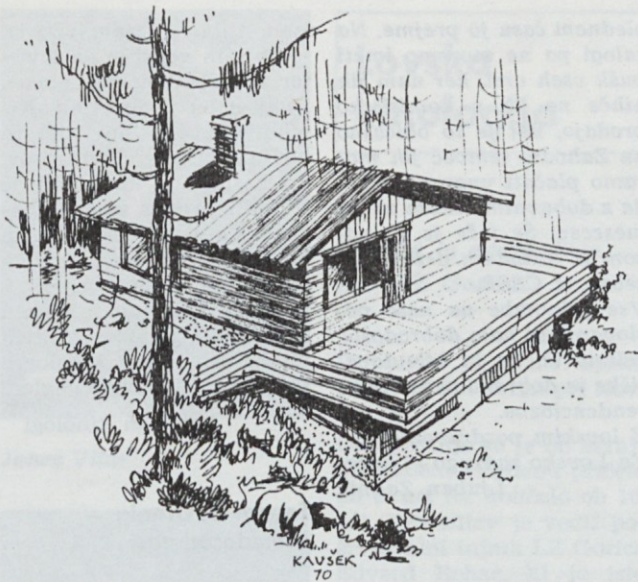
Največji dohodek — 1 263,40 USA dol. — je LD prejela od lovskega turizma, največji izdatek — 13 791,20 din — pa so bila plačila škode od divjadi. Tudi za čuvajsko službo je lovska družina odštela 12 501,50 din.

V preteklem lovskem letu 1969/70 je LD zaposlila stalnega poklicnega lovskega čuvaja, kar se je že pokazalo kot pozitivno, saj je čuvaj v preteklem lovskem letu precej pripomogel pri gojitveni službi in zatiranju nedovoljenega lova.

Občni zbor je med drugim tudi obravnaval izvrševanje del po petletnem lovsko-gospodarskem načrtu. Lovišče so razdelili na revirje, te pa na sektorje. To je bilo potrebno zaradi velikosti lovišča 9293 ha. Za vsak revir je bil določen vodja, kateremu je bilo dodeljeno potrebno število lovcev, ki so skupno odgovorni za izvršitev del, ki jih predvideva petletni lovsko-gospodarski načrt. Lovci, ki ne bi sodelovali neposredno z delom, morajo delo plačati oz. najeti delavca.

Posebno pozornost je občni zbor posvetil zatiranju in uničenju roparic, ker je ugotovljeno, da je v lovišču še vedno preveč lisic, kraguljev, srak in drugih škodljivcev, ki zmanjšujejo stalez divjadi. Sprejet je bil sklep, da se denarno nagradjuje člani, ki bodo presegli 10 točk pri uničenju škodljivcev. Za uplenjeno lisico se npr. plača 30 din, za kragulja 20 din.

Nadalje je občni zbor tudi obravnaval vprašanje ustanovitve sklada za gojitev divjadi pri LZ Novo mesto. V ta sklad naj bi lovske družine vlagale vsaka svoj delež. Zastopnik LZ Novo mesto je obrazložil, da bodo lovske družine lahko dobile iz tega sklada toliko, kolikor bodo vanj vložile in da bo sklad služil izključno gojitvi divjadi. Člani so soglašali z ustanovitvijo takega sklada. Iznešene pa so bile pripombe na račun spuščanja žive divjadi, ki naj bi jo vlagale vse družine — ne samo posamezne — in sicer divjad, ki ima tod življenjske pogoje. Nekatere družine, ki vlagajo predvsem pernato divjad, imajo npr.

LD Ivančna gorica izroči 5. julija 1970 svojemu namenu lovski dom pri Goričici nad Stično

manjši odstrel kakor družine, ki ničesar ne vložijo. Pernata in druga divjad se seli iz enega lovišča v drugo lovišče, korist pri tem pa imajo predvsem lovske družine, ki ničesar ne žrtvujejo, uplenijo pa toliko ali več kakor družine vlagatelji.

Občni zbor je na koncu sprejel tudi spremembe in dopolnitve družinskega poslovnika ter sklenil, da se posveti več pozornosti vzgoji članstva.

Ker je dosedanji upravni odbor uspešno opravil svoje naloge, so bili v novi upravni odbor ponovno izvoljeni vsi člani sedanjega upravnega odbora in še dva nova, ker se je UO razširil na 9 članov.

Novoizvoljenemu upravnemu odboru člani LD želijo obilo uspeha, da bi jih tudi v lovskem letu 1970/71 tako uspešno vodil kakor doslej.

Anton Kranjc

Mislinjski lovci si bodo zgradili lovski dom

LD Mislinja je bila ustanovljena l. 1954 iz dela članov LD Dolič ter LD Golavabuka. V upravljanje ji je bilo dodeljenih 3034 ha površine omenjenih dveh družin in vanjo se je vključilo 18 lovcev. Članstvo je iz

razdeljeno v 8 revirjev, za katere so zadolženi posamezni člani z vodji na čelu. Menimo, da je tak način kontrole in gojitve divjadi najprimernejši.

Prvega maja 1963 je družina s prostovoljnimi prispevki in delom adaptirala in uredila lovsko sobo pri kmetu Vavkanu pod Pohorjem.

Sedaj ima družina v lovišču preko 60 oskrbovanih solnic in kakih 28 krmišč ter sorazmerno velik in zdrav stalež srnjadi z izredno močnimi trofejami. Med prvimi je razvila tudi svoj lovski prapor in nabavila razne lovsko-športne pripomočke. Sodelovala je uspešno na vseh meddružinskih tekmovanjih v okviru občine in izven nje.

Na občnem zboru leta 1969 se je odločila za gradnjo novega lovskega doma v Završah, sredi lovišča, v bližini električne napeljave, z dovozno gozdno cesto, ki bo povezovala Graško goro — »Goro jurišev« — s Slovenj Gradcem. Na dlani je Uršlja gora, o kateri poje domača pesem:

»Tu gori na hribu prav srečni smo mi, od daleč nam Uršlja pozdrave deli...«

Za prvo stopnjo gradnje smo sklenili, da vsi člani prispevajo po 100 delovnih ur ali po 500 dinarjev. Pri nabavi lesa so nam požrtvovalno pomagali kmetje, zavedajoč se, da bo ta dom naša skupna last in tudi njihova pridobitev za razvedrilo. Nabiralna akcija

Lovski dom LD Mislinja v gradnji

je dobro uspela, saj ni bilo gozdnega posestnika na tem področju, ki nas ne bi podprl. Tudi gozdarski obrat v Mislinji nam z raznimi uslugami veliko pomaga. Posebej moram omeniti Antonijo Čebular, ki nam je podarila parcelo za gradnjo in rekla: »Vzemite, kolikor pač potrebujete!« Pri začetku nam je krepko pomagala tudi tamkajšnja mladina. Kmet Jože Kvartič ima posebne zasluge pri prevozu materiala, Oto Skobir pa pri zbiranju lesa in organizaciji dela. Nekateri so svojo obveznost že prekoračili, ali pa jo še bodo.

Na občnem zboru aprila 1970 je bil z manjšimi spremembami izvoljen dosedanjni upravni odbor, ki bo nadaljeval začeto delo.

Lovski dom je v tretji stopnji gradnje. Trdno upamo, da bomo odprli spodnje prostore v septembru 1970.

F. Dvorjak

Odgovor ing. Mihi Adamiču na njegovo odprto pismo, Lovec št. 1 — april 1970

Če bi se Lovska zadruga pečala samo s prodajo lovskih potrebščin, bi osebje v njenih trgovinah imelo deset mesecev v letu bore malo dela. Zanimivo je, da ribiči trdijo prav obratno o založenosti, kakor trdi pisec. Res je, da ni 100% poskrbljeno niti za lovca niti za ribiča, ker je večina pribora za oba uvoženega. Menimo pa, da je iz leta v leto boljše.

»Crvena Zastava« izdeluje lovske karabine raznih kalibrov, samo kljub naročilu jih ne dobimo, četudi jih reklamira in razstavlja. Za potrebe naših 99,9% lovcev je izbira pušk kalibrov, ki jih izdeluje CZ zadostna, samo če bi nam jih redno dobavljali.

Na željo posameznega lovca je pa možen uvoz kakršne koli lovske puške iz zahodnih držav; interesent naj se samo zgleda pri nas in navede točno, kakšno puško želi in od kje, položi primerno akontacijo in v do-

glednem času jo prejme. Na zalogi pa ne moremo imeti pušk vseh vrst, ker nam jih nihče ne da v komisijsko prodajo, kot je to običajno na Zahodu, temveč jih moramo plačati vnaprej, seveda z dobavnim rokom nekaj mesecev. Se teže je z uvozom iz vzhodnih držav, posebej iz ČSSR.

Vse pripombe na naše ploslavo se nam dobrodošle, želimo le, da bi bile tovariške in dobronamerne in ne tendenciozne.

Z lovskim pozdravom!

*Za Lovsko zadrugo »Lovec«
Ljuban Zadnik*

njeni, njihova vzreja, vzgoja, šolanje in vodstvo na lovu« ter več člankov v »Lovcu«. Dvajset let je že tajnik Kinološke zveze Slovenije in vodja registra mladih psov. Za zasluge v kinologiji je bil odlikovan z zlatim znakom in redom I. stopnje, za delo v lovstvu pa z znakom in redom II. stopnje. Našemu dragemu jubilanu želimo še mnogo zdravih let in uspehov v kinologiji ter lovski — dober pogled!

Lovci in kinologi

Teodor T. Drenig — osemdesetletnik

Kdo ne pozna visokoraslega, še vedno vzravnanege all round sodnika Dreniga, ki je 16. aprila letos izpolnil 80 let. Naš jubilar je nad 50 let svojega življenja posvetil delu za napredek slovenske in jugoslovanske kinologije, znan pa je tudi daleč preko meja naše domovine. Kot kinološki sodnik je sodil na vseh razstavah psov v Jugoslaviji, v inozemstvu pa nad 80-krat. Bil je kar osemkrat zastopnik Jugoslovanske kinološke zveze (JKS) na zborovanjih FCI (Mednarodne kinološke zveze). Sekretar in vodja jugoslovanske rodovne knjige psov je bil 15 let, sedaj je — še vedno neumoren in delaven — vodja slovenske rodovne knjige psov pri kinološki zvezi v Ljubljani.

Za zasluge na kinološkem polju je bil odlikovan s 5 kinološkimi odlikovanji, izvoljen je bil za dosmrtnega

Teodor T. Drenig

Jubilanti

Julij Koder — osemdesetletnik

Rojen je bil 10. februarja 1890. Med vodilne lovske osebnosti se je uvrstil že pred šestdesetimi leti, ob povojih slovenskega lovstva. Je eden redkih še živih sodelavcev nestorja našega lovstva in kinologije, dr. Ivana Lovrenčiča. Julij Koder je bil več let odbornik Slovenskega lovskega društva (SLD), krajši čas pa tudi njegov tajnik. Od vseh sodnikov v Jugoslaviji ima on najdlje legitimacijo sodnika za ptičarje in šarivce. Je avtor knjige »Lovski špa-

Julij Koder

častnega predsednika Zveze klubov športnih in službenih psov in še posebej za častnega predsednika 6 klubov te Zveze. Je tudi častni član številnih domačih in tujih kinoloških organizacij. Tudi v lovski kinologiji so vidne njegove zasluge. Zato ga je Lovska zveza Slovenije ob 80-letnem življenjskem jubileju odlikovala z redom za lovske zasluge II. stopnje.

Nekoliko pozno, a zato tem bolj iskreno čestitamo našemu jubilanu, zahvaljujoč se mu za njegovo veliko delo. Tovariš Drenig, še na mnoga leta!

Kinologi in lovci

Umrli

Jože Grčar, član LD Izlake, je v 65. letu življenja 12. 4. 1970 podlegel zahrbtni bolezni. Član zelene bratovščine je bil 46 let ter več let tajnik in gospodar družine, kateri je posvečal ves svoj prosti čas. Vestnega in požrtvovalnega lovskega tovariša ohranimo v trajnem spominu!

Lovci LD Izlake — S. S.

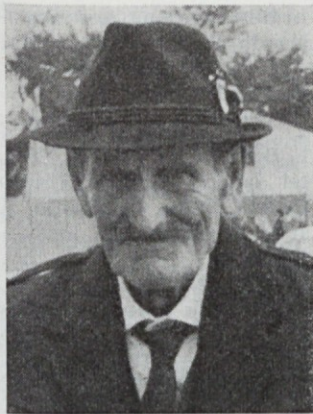
Gajo Vukčević, član LD Adlešiči, je v 68. letu življenja nepričakovano umrl. Bil je soustanovitelj družine, lovski čuvaj in šaljivec, vedno nasmejan in veder učitelj mladih lovcev. Naj mu bo lahka domača zemlja!

Lovci LD Adlešiči

Miha Mihev, član LD Koprivna-Topla, je v 72. letu življenja umrl. Pokojnik je bil 55 let aktiven lovec, požrtvovalen gojitelj divjadi, dober učitelj mladim lovcem in zanesljiv vodnik lovske gostov na prelepi Peci. Med NOB je krepko pomagal koroškimi borcem. Zvestega lovskega tovariša se bomo vedno s hvaležnostjo spominjali.

Lovci LD Koprivna-Topla

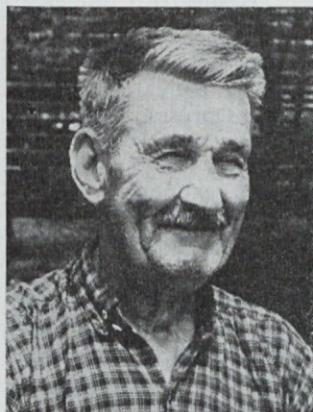
— P. M.

Ivan Jaušnik

Janez Vilar

Janez Logar

Jože Aleš

Umrli so lovci, člani naše LD: **Janez Vilar**, častni član in lovski čuvaj, star 76 let, **Jože Aleš**, 72 let star in **Lojze Femeč**, v 63. letu starosti. Dobrim in požrtvovalnim lovskim tovarišem časten in trajen spomin!

Člani LD Mengeš — S. K.

Ivan Jaušnik, član LD Sladki vrh, nas je v 86. letu življenja za vedno zapustil. Pokojnik je bil 52 let lovec, iskren, veder in spoštovan lovski tovariš. Časten mu spomin!

Lovci LD Sladki vrh — J. N.

Janez Logar — »Andrejov Janez iz Studora«, član LD Stara Fužina, nas je junija 1969 v 83. letu življenja za vedno zapustil. Bil je soustanovitelj LD Bohinj in med prvimi, ki je že od julija 1941 nudil prvoborcem Bohinja, Tomažu Godcu, vso možno pomoč. Kot velik šaljivec je redno sodeloval na »bohinjskem kravjem balu«.

Vedno je svetoval mladim lovcem, češ da zanje nikoli ni škoda časa. Zvestemu lovskemu tovarišu nepozaben spomin!

LD Stara Fužina — U. J.

Ivan Colnar, član LD Otočec, nam je umrl komaj 60 let star. Vedno nas je vabil v svojo zidnico na Trški gori in zapel »En starček je živel...« Na njegovi zadnji poti smo ga spremili vsi lovci in mu izstrelili v čast zadnji pozdrav. Za slovo pa mu je zadonel tudi lovski rog. Dragega, veselega lovskega tovariša bomo ohranili v lepem spominu.

Lovci LD Otočec — J. K.

Virgil Šibav, član LD Dobrovo, je decembra 1969 v 46. letu življenja po 26 letih zapustil zeleno bratovščino, ki ji je posvetil ves prosti čas. Zvestega lovskega tovariša bomo ohranili v trajnem spominu.

LD Dobrovo

Lovska kinologija

Pregled in preizkušnja psov LZ Gorica

Prireditvev je bila 5. aprila 1970 v Rožni dolini pri Novi Gorici.

Ocenjevanje se je ob skrajno slabem vremenu pričelo ob 8. uri ter končalo ob 16. uri. Prireditvev je vodil požrtvovalni tajnik LZ Gorica Edvard Rehar, ki je isto tudi zastopal.

V soboto, 4. aprila 1970, je bila tudi preizkušnja lovskega zasnov dveh psic — epagneul bretonk: Kara, JRP 155 EB, lastnik Vislav

Volk iz Slapa pri Vipavi ter Brina, JRP 117 EB, lastnik Ivan Česen iz Vipave. Preizkušnja je bila od 16. do 18. ure v okolici Vrtojbe. Obe imata dovolj lovskega zasnov. Oba lastnika psic sta bila opozorjena, da ju je dovoljeno pariti le do vključno osmega leta starosti.

Na pregled je bilo pripeljanih 48 psov: 23 nemških kratkodlakih ptičarjev (11 psov, 12 psic), 24 epagneul bretonov (15 psov, 9 psic) ter 1 nemški resasti ptičar (pes).

Ocenjenih je bilo 33, neocenjenih pa 15 psov in to zato, ker nekateri še niso dosegli 9 mesecev starosti ali pa so bili v slabi kondiciji. Vodnikom oziroma lastnikom je bila dana možnost, da jih drugo leto pripeljejo ponovno na pregled. Podeljene so bile sledeče ocene:

Vrste psov	pd	d	z	nz	neocen.	skupaj
Nemški kdl. ptič.	5	9	1	1	7	23
Nemški resasti ptičarji	—	1	—	—	—	—
Epagneul bretoni	6	5	5	—	8	24
Skupaj	11	15	6	1	15	48

Kakovost nemških kdl. ptičarjev je bila še zadovoljiva, vendar to ne velja tudi za epagneul bretone, ker pri njih še vedno prevladujejo psi s svetlimi očmi in nekateri komaj dosegajo standardno višino. Zato naj kinološka komisija pri LZ Gorica polaga več pažnje pri parjenju na visokost psic in plemenjakov kakor tudi na barvo oči.

Pavel Cvenkel
kinol. sodnik

Prireditvev je vodil kinološki referent LZ Posavje Alojz Arko. Ptičarje sem preizkusil in ocenil podpisani, šarivce pa je telesno ocenil sodnik Ljuban Zadnik. Kot sodniška pripravnik sta nemške ptičarje sta sodelovala Sandi Bednaršek iz Krškega in Drago Jazbec iz Kranja, za šarivce pa Jože Pangerl iz Celja.

Na pregled je bilo privedenih 27 psov: 19 nemških kdl. ptičarjev (14 psov, 5 psic), 3 nemški resasti ptičarji (2 psa, 1 psica), 1 epagneul bretonka, 1 nemška prepeličarka, 1 koker španjel (pes) ter 2 špringer španjela (psa). Od teh je bilo ocenjeno 16 psov, vodnikom 11 psov, kateri niso dosegali standardne višine, pa se je svetovalo, naj pse privedejo v jeseni ponovno na pregled. Psi so prejeli sledeče ocene:

Pregled in preizkušnja ptičarjev in šarivcev LZ Posavje

LZ Posavje je priredila 19. 4. 1970 v okolici Krškega pomladansko vzrejno preizkušnjo in pregled ptičarjev ter pregled šarivcev.

Vrste psov	pd	d	z	nzd	neocen.	skupaj
Nemški kdl. ptič.	5	5	3	—	6	19
Nemški resasti ptičarji	—	1	—	—	2	3
Nemški prepel.	1	—	—	—	—	1
Epagneul breton	—	1	—	—	—	1
Koker španjel	—	—	—	—	1	1
Springer španjela	—	—	—	—	2	2
Skupaj	6	7	3	—	11	27

Po pregledu ob 11. uri se je pričela pomladanska vzreja preizkušnja ptičarjev, za katero je prijavilo pse 8 vodnikov. Uspeh je bil zelo slab. Vzeti pa moramo v obzir, da vodniki zaradi dolgotrajne zime niso mogli zadostno pripraviti svojih psov. Tudi na dan priveditve je bilo vreme neugodno (suho, vetrovno, vroče). Poleg tega pa je bila poljska kultura še tako nizka, da je bila vsa divjad v grmičevju. Pernate divjadi je bilo malo, zajcev več. Vsem vodnikom, katerih psi niso prišli na divjad ozir. so jim psi odpovedali, je bilo priporočeno, naj jih pripeljejo na jesensko poljsko tekmo, da bo moč ugotoviti njihovo lovsko zasnovo. Od 8 prijavljenih vodnikov so štirje odstopili.

Psi so dosegli sledeče ocene: Največ točk — 280 — je prejel nem. kdl. ptičar Žiko, RM PKI 3552, vodnik in lastnik Rihard Kodrič, Vel. Podlog 7. Pes ima zelo dobre lovске zasnove, III/A.

72 točk, III/B je prejel nemški resasti ptičar Aras, RM POS 258, lastnik in vodnik Pavel Bogovič, Sp. Pohanca 22, p. Artiče. Pes ima zadovoljiv nos, vendar je brez osnovne dresure. Vodnik naj izvede s psom dosledno sobno dresuro.

Dobre lovске zasnove ima pes Žar, RM PKI 3549, lastnik in vodnik Ivan Bernardič, Libna 26, p. Krško. Poleg dobrega nosa ima izredno dober apel, 72 točk brez ocene, ker ni prišel do stoje.

56 točk s pohvalnim priznanjem je dosegel pes AS, RM PKI 3550, lastnik in vodnik Jože Zidarič, Krška vas 11. Pes ima zadovoljivo zasnovo, ni pa zadostno šolan.

Ob koncu je kinološki referent v imenu LZ Posavje

podelil vodnikom denarne nagrade.

Pavel Cvenkel
kinol. sodnik

Preizkušnja ptičarjev v Račah pri Mariboru, 26. 4. 1970

Tradicionalna spomladanska vzrejna oz. pomladanska preizkušnja je bila letos opravljena v lepem in dovolj bogatem lovišču LD Rače. Delo vodje je uspešno opravil J. Pesek. Za pregled in preizkušnjo je prijavilo pse 13 vodnikov. Pregled je pokazal, da je med nemškimi kdl. ptičarji več pre nizkih in prešibkih živali, ki so sicer pravilno oblikovane, vendar jih ni mogoče uporabljati za pleme, ker jim manjkata teža in višina. V lovišču je bilo dovolj divjadi, primerna vlaga v zra-

ku in zemlji ter tudi primeren veter. Kakor povsod tudi v tem lovišču zelo primanjkuje jerebic, ki so najbolj važne za preizkus naravnih zasnov mladega ptičarja. Pri psih, ki so bili na preizkušnji, se je prav lepo videlo, kdo je svojega psa vodil v lovišče, kdo pa je imel doma privezanega ali zaprtega. Ugotovil sem tudi vodnike, ki pri vodenju psa ne upoštevajo vetra, niti nimajo s psom pravega stika pri njegovem delu na polju. Preizkušnja je bila za mlade in starejše pse, ki so pokazali sledeče uspehe:

A) Spomladanska vzrejna preizkušnja — mladi:

1. Dino, RMPki 3465, tel. oc. d., vodnik Albert Lovrenčič. Nos 4, iskanje 3, stoja 3, skupno 103 točke — I. ocena.
2. Bor Brezulski, RMPki 3387, tel. oc. d., vodnik Metod Kranjc. Nos 4, iskanje 3, stoja 3, skupno 92 točk — II. ocena.
3. Dik Vodranski, RMPki 3371, tel. oc. d., vodnik Franc Krepfl. Nos 3, iskanje 2, stoja 1, skupno 65 točk — p. p.
- Biba Starška, RMPki 3492, vodnik Ignac Zvezdič. Psica ni bila preizkušena, ker je vodnik predčasno odšel.
- Bistra Starška, RMPki 3493, vodnik Just Poropat. Psica

ni bila ocenjena, ker ni prišla do divjadi.

B) Pomladanska preizkušnja — starejši:

1. Boja, ČEŠKI FOUSEK, tel. oc. pd., vodnik Franjo Pušnik. Nos 4, iskanje 3, stoja 4, skupno 117 točk — II. oc.
2. Ajda, RMPki 3137, tel. oc. pd., vodnik Ivan Pukl. Nos 3, iskanje 3, stoja 4, skupno 101 točka — III. a oc.
3. Lajka, RMPki 3153, tel. oc. d., vodnik Franc Kreuz. Nos 3, iskanje 3, stoja 1, skupno 88 točk, — III. b. oc.
- Aron Obreški, JRPki 7043, tel. oc. pd., vodnik Ivan Bauman. Nos 3, iskanje 2, hoja 3. Skupno 79 točk — pohval. priznanje.
5. Aso Obreški, JRPki 7044, tel. oc. pd., vodnik Julij Lončarič. Nos 3, iskanje 2, stoja 2, skupno 79 točk — pohvalno priznanje.
- Aro Čirkovski, RMPki 2864, tel. oc. pd., vodnik Dinko Perič. Ker je pes našel premalo divjadi, ni bil ocenjen.
- Ara, RMPki 3188, vzrejna prepoved, vodnik Jože Babič. Ni pokazala dovolj lovskih zasnov, je premajhna, zato ni za pleme.

Iz gornjega lahko vsak vodnik razbere, kaj je pri njegovem psu pomanjkljivo oz. kaj mora pri psu popraviti ali odpraviti. Tako npr. nekateri psi nimajo utrjene stoje, ker vodniki nimajo potrpljenja, da bi pri psu, kadar obstoji, počakali vsaj nekaj minut in seveda tudi psa primerno pohvalili ter s tem psu povedali, da to želi in da je to prav, če trdo in dolgo stoji pred divjadjo. Pri iskanju večina vodnikov ne upošteva smeri vetra ter zato ne navadi psa, da bi iskal proti vetru. Z vztrajnim vodenjem v lovišče se te pomanjkljivosti odpravijo.

Vsak, ki je pozorno in z zanimanjem spremljal preizkušnjo, je lahko videl nekaj psov, ki že dobro obvladajo iskanje in se sami vedno obračajo proti vetru. Tipičen primer je psica št. 1, ki jo vodnik tudi odlično vodi. Telesno ocenitev in preizkušnjo sva opravila z Bordonom Orestom.

Jože Škofic
kinol. sodnik

Foto VI. Pleničar: Pred preizkušnjo

Pregled goničev in brak-jazbečarjev v Dravogradu, 10. maja 1970

Po dolgih letih sem ponovno ocenjeval goniče in brak-jazbečarje na pregledu v Dravogradu. Bil pa sem, tako kakor večina vodnikov, krepko razočaran. Pred leti je bil koroški kot znan po lepih in dobrih brak-jazbečarjih in goničih, sedaj pa je kvaliteta zelo skromna. Na pregled je bilo skupno privedenih 24 psov: 11 posavskih goničev (2 prav dobro, 1 dobro, 6 zadostno, 1 odstopil, 1 križanec); 5 kratkodlakih istrijancev (2 dobro, 3 zadostno); 1 slov. kopov (prav dobro); 7 brak-jazbečarjev (2 prav dobro, 3 dobro, 2 zadostno).

Kaže, da se je koroškim lovcem priljubil posavski gonič, ki pa je še precej neizenačena pasma. Z poslednim izborom in pametno vzrejo pa bo možno tudi tu doseči lepe uspehe. Posavka Dina, zlasti pa zelo plemenita psica Dela (obe last LD Podvelka) bosta lahko, kolikor imata tudi dobre lovске zasnove, solidna osnova za nadaljnjo vzrejo. Za vzrejo istrijancev bo treba poskrbeti z nakupom pri znanih rejcih ali s paritvijo ustreznih psic s prvovrstnimi plemenjaki. Slovenski kopov, ki je dejansko inaćica koroškega žigca, je izredno lepa in verjetno tudi uporabna pasma; žal ima pri nas preozko vzrejno bazo in zato malo bodočnosti.

Brak-jazbečar kot stalen spremljevalec lovca v lovišču in znan tudi kot dober krvosledec bi moral biti v hribskih koroških loviščih bolj zastopan. Treba bo poskrbeti za primeren naraščaj.

Edina lepa psička Aga Nazarska, lastnik Karel Aberšek, Prevalje, pa bo, kolikor ima tudi dobre lovске zasnove, lahko pripomogla k izboljšanju kvalitete brak-jazbečarjev.

Za vso strokovno pomoč pri vzreji ter za nasvete pri nabavi brak-jazbečarjev in goničev sem lovcem iz mariborske zveze na voljo.

Ob koncu še pripombo. Nekateri lovci menijo, da bodo

lahko dobre in čistokrvne goniče kupili v drugih republikah. Rezultat je bil viden na pregledu in so kupci razočarani, saj so dobili pse, ki ne ustrezajo pasemskim znakom in so očitni križanci. K temu le podatek iz kinološkega biltena JKS o pregledih psov v Bosni. Od privedenih 7680 psov je bilo zavrženih 4102 kot križanci. Kdor pozna razmere in način, kako vzrejujejo in parijo tamkajšnji lovci svoje pse, se temu ne bo čudil.

Slavko Kovač
Lovska zveza Celje

Prijavljene paritve

Kratkodlaki jazbečarji:

Cuno v. d. Kleinen Furth, JRJki 1202, uspešen na tekmi — Aga, JRJki 320, uspešna na tekmi, leglo 2. 7. Rejec Ivan Pintar, Grajska vas 49, p. Gomilsko.

Resasti jazbečarji:

Szaguldoi Morry, JRJri 1218, uspešen na tekmi — Ciga, JRJri 305, uspešna na preizkušnji, leglo 24. 6. Rejec Ivan Verdinek, Dobrovce 52, p. Orehova vas pri Mariboru.

Koker španjeli:

Desa Črnuška, JRŠK 1310, preizkušnjo prestala — Bili, JRŠK 734, preizkušnjo prestal, leglo 10. 7. Rejec Josip Zupančič, Ljubljana, Medvedova 9/I.

Colonel v. Jäger aus Kurpfalz, JRŠK 611, uspešen na preizkušnji — Adica, JRŠK 1306, leglo 19. 4. Rejec Ivan Štritof, Sp. Pohanca 1.

Nemški kdl. ptičarji:

Arno, JRPki 5233, uspešen na preizkušnji — Drina, JRPki 5316, uspešna na preizkušnji, leglo 14. 6. Rejec Bruno Oražem, Ljubljana, Prešernova c. 6.

Bil, JRPki 5083, uspešen na preizkušnji — Cita Vodranska, JRPki 6967, uspešna na preizkušnji, leglo 26. 6. Rejec Ivan Verdinek, Dobravci 52, p. Orehova vas.

Aco, JRPki 4595, uspešen na tekmi — Bistra Obreška, JRPki 7016, uspešna na pre-

izkušnji, leglo 2. 6. Rejec Karlo Simonič, Ajdovščina, Plače 138.

Nemški res. ptičarji:

Brin, JRPri 2702, uspešen na tekmi — Boja, JRPri 2002, uspešna na tekmi, leglo junija. Rejec Renato Zonta, Skocjan 28, p. Koper. Tar, JRPri 1479, uspešen na tekmi — Leva Leščanska, JRPri 1204, uspešna na tekmi, leglo 8. 7. Rejec Pavel Bogovič, Spodnja Pohanca 22, p. Artiče.

Lovski terierji:

Bor, JRLT 3650, uspešen na tekmi, — Bistra, JRLT 5585, uspešna na tekmi, leglo 22. 6. Rejec Anton Peternejl, Koprivnik 2.

Kip Pobreški, JRLT 2918, uspešen na tekmi — Bara, JRLT 2515, uspešna na tekmi, leglo 27. 7. Rejec Janez Černoga, Zdole 23, p. Krško.

Lovska kuhinja

Srnjak

Meso vzamemo iz kvaše in ga osušimo. Če je zelo pusto, ga pretaknemo s slanino, nato ga na vroči masti in razpuščeni slanini rumeno opečemo. Tako opečenemu mesu dodamo zelenjavo in dišave, ki smo jih vzeli iz kvaše. Če je preostra, vzamemo samo polovico zelenjave iz kvaše, drugo polovico pa pripravimo na novo. Vse skupaj naprej pečemo, nato prilijemo nekaj žlic vode in dušimo. Ko je meso mehko, ga vzamemo iz posode, zelenjavo pomokamo, prepražimo, nato vse skupaj pretlačimo, denemo nazaj v kozico, zalijemo, če je potrebno, še z vodo, položimo v omako meso, zrezano na porcije, solimo, po okusu še okisamo z limono ali prilijemo malo vina, lahko tudi izboljšamo s paradižnikovo mezgo. Nazadnje primešamo kislo smetano in takoj serviramo.

V. P.

Aco, JRLT 2831, uspešna na preizkušnji — Dika Osilniška, JRLT 2836, uspešna na preizkušnji, leglo 19. 6. Rejec LD Dolenja vas.

Roj, JRLT 2864 — Lesi, JRLT 5629, preizkušnjo uspešno prestala, leglo 2. 7. Rejec Saša Trošt, Sežana, Stjenkova 6.

Poki Atovski, JRLT 3307, uspešen na preizkušnji — Osa Sladkogorska, JRLT 3533, uspešna na preizkušnji, leglo 15. 5. Rejec Janko Dokl, Zg. Korena, Maribor. Boj, JRLT 3659, uspešen na preizkušnji — Piko, JRLT 3260, uspešna na preizkušnji, leglo 18. 5. Rejec dr. Belizar Keršič, Ljubljana, Levstikova 11.

Brin, JRLT 2559, uspešen na tekmi — Bojka Idrijska, JRLT 5502, uspešna na tekmi, leglo 16. 6. Rejec Anton Hotko, Krmelj 69.

Jazan, JRLT 2548, uspešen na tekmi — Ida Travnogorska, JRLT 2839, uspešna na tekmi, leglo 29. 6. Rejec Ivan Kos, Žlebič, Ribnica.

Brak-jazbečarji:

Coko Blegaški, JRBj 2068, uspešen na tekmi — Bistra, JRBj 1910, uspešna na tekmi, leglo 17. 6. Rejec Miro Stražišar, Dolnja Briga 14, p. Kočevska Reka.

Daso, JRBj 2184, uspešen na tekmi — Breza, JRBj 2195, uspešna na tekmi, leglo 21. 7. Rejec Rudi Gajšek, Celje, Nazorjeva 10.

Daso, JRBj 2184, uspešen na tekmi — Era Meninska, JRBj 2045, uspešen na tekmi, leglo 18. 7. Rejec Franc Simonič, Celje, Vrunčeva 26. Brin, JRBj 1473, uspešen na preizkušnji — Cita, JRBj 3073, uspešna na preizkušnji, leglo 12. 7. Rejec Franc Repar, Sevnica, Poljska pot 19.

Don, JRBj 3005, uspešen na preizkušnji — Bistra, JRBj 3001, uspešno prestala preizkušnjo, leglo 22. 4. Rejec Srečko Čermelj, Ustje 2, p. Ajdovščina.

Brin, JRBj 1473, uspešen na preizkušnji — Jasna, JRBj 1584, uspešna na preizkušnji, leglo 17. 4. Rejec Maks Konečnik, Kočevje, Reška 25.

Kdl. istrski goniči:

Brzan, JRGki 7129, uspešen na preizkušnji — Cica,

JRGki 6983, uspešna na preizkušnji, leglo 23. 7. Rejec Slavko Puš, Šentvid pri Stični.

Bul, JRGki 7034, preizkušnjo uspešno prestal — Aza, JRGki 7077, preizkušnjo uspešno prestala, leglo 15. 7. Rejec Marjan Jakopič, Avče 40, p. Kanal.

Emir, JRGki 7088, uspešno prestal preizkušnjo — Bistra, JRGki 5378, uspešno prestala preizkušnjo, leglo 23. 6. Rejec Anton Veteršek, Boštanj.

Živko, JRGki 4815, uspešno prestal preizkušnjo — Garda Travnogorska, JRGki 6930, uspešno prestala preizkušnjo, leglo 10. 7. Rejec Anton Veteršek, Šoštanj.

Bor, JRGki 5756, uspešno prestal preizkušnjo — Bistra, JRGki 5226, uspešno prestala preizkušnjo, leglo 10. 7. Rejec Franc Dvorjak, nja 220, p. Mislinja.

Posavski gončiči:

Ari, JRGp 6305, uspešno prestal preizkušnjo — Bara, JRGp 7009, uspešno prestala preizkušnjo, leglo 18. 5. Rejec Franc Mencinger, Mislinja 220, p. Mislinja.

Hanoveranski barvarji:

Artus v. Löckerkaar, OeHZB 1424 — Resa, JR HB 171, uspešna na preizkušnji, leglo 10. 5. Rejec Tine Hafner, Sr. Bitnje 45, p. Žabnica.

Prijavljene in zaščitene parne

»ADIN DOM«, za nemške kratkodlake ptičarje, lastnik Franci Štrajnar, Ljubljana, Glavarjeva 28.

»ČERNELAVSKA«, za jamarje, lastnik Dušan Devetak, Černelavci.

»GRAŠKOGORSKA«, za jamarje, lastnik Slavko Brglez, Velenje, Prešernova 7.

»IGALE«, za nemške ptičarje, lastnik Drago Vraničar, Škofja Loka, Sorška 33.

»JANŠKA«, za nemške ptičarje, lastnik Feliks Purg, Breg 21, p. Majšperk.

Kinološka zveza Slovenije

Šaljive

Iz poročila nekega tajnika neke lovske družine

Naša družina šteje 29 članov in jih lahko ločimo na aktivne in neaktivne ali papirnate. Aktivni so tisti, ki krmijo divjad v težkem zimskem času, sodelujejo pri delovnih podvigih družine in hodijo na lov. Teh je 22, ostalih 7, kolikor jih ne opravičuje visoka starost ali bolezen, štejemo med suhe veje našega družinskega drevesa.

Tudi po starosti so člani naše družine kaj različni. Najmlajši ima 19 let, najstarejši 84, vsi skupaj 1426 let; pred toliko leti so Vandali strašili po naših krajih. Naša poprečna starost je 49 let. Zadnji dve leti smo se s sprejemom mladih članov že precej pomladili. Brez njih bi bila naša poprečna starost 54 let.

Naši najmlajši člani so gonjači. Iz njih bodo zrastle naši bodoči lovci. Fantje so inteligentni, saj hodijo na pogonih raje po lovskih stezah kakor po grmovju. Divjad jim je za to hvaležna. Divji lovci so naši člani v ilegali. O njih nimamo točne evidence. Med njimi so taki, ki imajo nekaj lovske vesti in ne streljajo brehin srn. Odnosi med našim članstvom so še kar dobri. Ko se shajamo na sestankih in lovih, se lepo pozdravimo, le ko se razhajamo, nam včasih zmanjka časa in zgignemo po francosko. Pozdrav divjadi po končanem lovu še nekako opravimo, zadnjih pogonov pa skoraj ni več. Tega je kriva motorizacija. Člani, ki vozijo avto, na zadnjih pogonih ne smejo niti pogledati v kozarec, drugi, ki poleg njih sedimo, pa moramo piti za dva. Med odposlanimi dopisi je 285 dopisnic in pisem, s katerimi smo vabili lovce na delovne akcije, seje, posvete in občni zbor. Kadar tlačim v usta poštnega nabiralnika šop 28 dopisnic — sebi je

ne pošljem — z vabilom na kako lovsko akcijo, se mi zdi, kakor da streljam s šibrami, od katerih le redke zadenejo. Za poštno znamke smo porabili v preteklem letu 151 din ali 15 fazanov. 4. 4. 1970 je bila seja nadzorne odbora. Nadzorniki so brezobzirno brskali po poslovnih knjigah, nazadnje pa le rekli, da bodo predlagali razrešnico. O delu tajnika so pripomnili, da bi bil za svoja leta (69) že lahko malo resnejši.

Končno še pripomnim, da smo letos razdelili tudi družinske članske izkaznice, da bodo miličniki lažje ločili prave lovce od divjih.

S. A.

Pregovori o psih

Lovski pes in zajec oba bežita, a vsak iz drugega vzroka.

Pasja reja mnogo stane, a malo nese.

Psi in obrekljivci si vrstnike od zadaj ogledajo.

Še tako dober pes ni zajčji prijatelj.

S pohvalo dobiš norca, s psom pa zajca.

Psa moraš soditi po zobeh, ne po dlaki.

Prepozno je rediti psa, ko so volkovi že v vasi.

Vsak pes ne prežene jazbeca iz jazine.

Dober pes žaluje za gospodarjem kakor konj.

Če tečeš s psom, moraš z njim še lajati.

Večkrat se zgodi, da psi lovca »snedo«.

Pes, ki lovi 2 zajca, ne ujame enega.

Pes, ki lovi volkove, od volkov pogine.

Še tako zanikrno ščene pozna svojega gospodarja.

— Špula —

Sedem jih je padlo

Lovska družina je priredila večji skupinski lov. Padlo je pet kosov divjadi. Lovski čuvaj in lovca Jože ter Frane pa se odločijo, da gredo še na lisice. Ko lovijo po goščavi, jekne strel in čuje se že tudi kričanje.

»Kam streljaš, Frane!« vpije čuvaj.

»Sto zelenih, noga se mi je ujela v zanko, padel sem in se udaril na koleno, pa puška se mi je sprožila!« se dere Frane.

»In meni prestrelila klobuk!« kriči čuvaj in si otipava glavo, če je še cela.

Jože, ki je bil v goščavi pod njima, priteče hitro gor in vidi, da oba ležita na tleh: čuvaj, ki se je ustrašil strela v klobuk, in Frane, ki si ne more rešiti noge iz žice.

Ko se vsi lovci zbero, nosači pred njimi odneso plen v vas. Vaščani vprašajo nosače:

»Koliko jih je padlo?«

»Tukaj jih je pet, dva sta pa še zadaj!« se odreže Toni.

A. M.

»Sto točk...«

tehno union

ZASTOPSTVO INOZEMSKIH TOVARN IN KONSIGNACIJE

LJUBLJANA, VOŠNJAKOVA 5

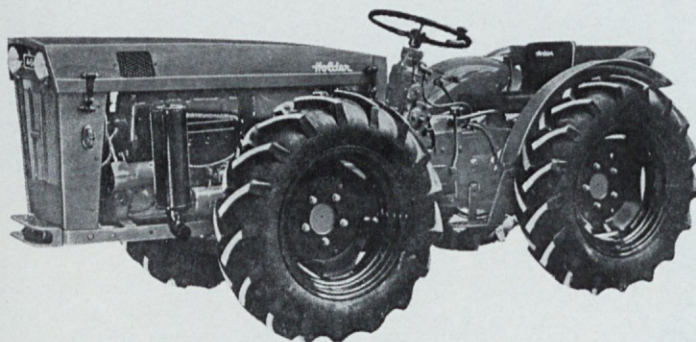
TELEFON komerc., uprava in računovod. h. c. 320-855, skladišče 51-465, 51-466
TELEGRAM: TEHNOUNION LJUBLJANA, TELEX 31-200, POŠTNI PREDAL 01-347

nudi vsem kmetovalcem
iz svojega konsignacijskega skladišča kvalitetne kmetijsko-obdelovalne stroje

enoosne in dvoosne traktorje za obdelovanje njiv, vinogradov, sadovnjakov, nasadov hmelja in uporabne tudi v gozdarstvu

AG-3

Dvotaktni diesel motor, 1500 ccm, 30 Ks/DIN pri 2300 o/min, 6 brzin naprej in 3 nazaj, pogon vseh 4 koles preko 2 diferencialov

Cultitrac AM-2

Dvotaktni vodnohlajeni diesel motor, 1000 ccm, 20 KS/DIN pri 2300 o/min, 6 brzin naprej in 4 nazaj, pogon in krmiljenje vseh 4 koles

Cultitrac AG-35

Traktor opremljen z vitlom za vleko hlodov iz gozda. Tehnični podatki isti kot pri AG-3. Ima že serijsko vgrajeno hidravlično krmiljenje

Za vse svoje traktorje izdeluje tovarna Holder širok asortiment priključkov za obdelovanje različnih kultur

REFORM

KOSILNICE

Pri žetvi in košnji pozor na gnezda in mladiče divjadi!

Takojšnja dobava kosilnic in traktorjev

Motorna kosilnica REFORM 158 Super je specialna motorna kosilnica za vsa hribovita področja do 80 ‰. Zaradi odlične sposobnosti za košnjo po pobočjih je REFORM kosilnica največkrat zahtevana motorna kosilnica

Njene ogromne sposobnosti so:

Pravilni položaj težišča, posebno smotno enoročno vključevanje, vožnja nazaj z vključeno kosilnico in zaradi tega z istočasnim čiščenjem rezilne gredi kakor tudi vstavljanje čelnih grabelj brez orodja.

TEHNIČNI PODATKI:

Rotax dvotaktni bencinski motor, 200 ccm s 6 KS

Število obratov: 3000/min

Gorivo: mešanica bencin olje

Vsebina posode za gorivo: 3,4 litra

Poraba goriva: 1,20 litra na uro

1 prestava naprej, 1 nazaj, 1 za košnjo, ki se lahko vključi za vožnjo naprej, nazaj in za prosti tek

Hitrost pri delu naprej in nazaj 3,6 km na uro

Rezilna gred 130 cm je opremljena z jeklenimi normalnimi zobmi in gumijastimi kolesi

Učinek do 0,5 ha na uro

Teža 157 kg

ZA VSE INFORMACIJE SE OBRNITE NA

TEHNO UNION

LJUBLJANA, Vošnjakova ul. 5

Lovci in ribiči!

ZAVODI CRVENA ZASTAVA bodo kmalu odprli svoje prodajalne v Ljubljani, Zagrebu, Beogradu, Novem Sadu in Skopju. Obiščite nas in spoznajte asortiment in kakovost blaga domače in tuje proizvodnje!

Poleg lovskih karabinov 13 različnih kalibrov, ki so tudi na inozemskih tržiščih izredno dobro sprejeti, naših šibrenic kal. 12 in 16, naših pištol kal. 7,62 mm, 7,65 mm, 9 mm d in 9 mm k, vam nudimo to orožje tudi v luksuzni izdelavi, moderno gravirano, tudi pozlačeno in šibrenice s kromiranimi cevmi.

Prav tako vam nudimo široko izbiro tuje opreme za lov in ribolov, od oblek, obutve, optičnih pripomočkov, lovskih torb, ribiških palic, kolesc, blestivk do tokov za puške, kompasov in trnkov.

Kulturno boste postreženi in zadovoljni s kvaliteto blaga, ki vam ga nudijo naše prodajalne.

Zavodi Crvena Zastava

K R A G U J E V A C - J U G O S L A V I J A